

Aika 16.09.2024, klo 17:00
Paikka Tampere-talo, kokoustila Duetto 1-2

Käsiteltävät asiat

- § 120 **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 121 **Pöytäkirjan tarkastus**
- § 122 **Läsnäolo- ja puheoikeudet**
- § 123 **Tiedoksi merkittävät asiat**
- § 124 **Keskusvaalilautakunnan päätös 19.6.2024 § 74 varavaltuutetun määräämisestä Tampereen vihreälle valtuustoryhmälle**
- § 125 **Keskusvaalilautakunnan päätös 19.6.2024 § 75 varavaltuutetun määräämisestä Tampereen sosialidemokraattiselle valtuustoryhmälle**
- § 126 **Eron myöntäminen valtuutetun luottamustoimesta**
- § 127 **Eron myöntäminen kaupunginhallituksen varajäsenen, asunto- ja kiinteistölautakunnan jäsenen ja yhdyskuntalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta sekä täydennysvaalit**
- § 128 **Eron myöntäminen kasvatus- ja opetuslautakunnan jäsenelle luottamustoimesta sekä täydennysvaali**
- § 129 **Eron myöntäminen Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukunnan jäsenyydestä ja varajäsenyydestä sekä täydennysvaalit**
- § 130 **Valtuuston kokousaikatauluehdotus vuodelle 2025**
- § 131 **Kiinteistön 837-104-0067-0013-L1 (Tipotien sosiaali- ja terveysasema) maanvuokraoikeuden ja vuokra-alueella sijaitsevan rakennuksen ostaminen Danske Bank A/S -nimiseltä yhtiöltä**
- § 132 **P-Hämpin maanalaisen pysäköintilaitoksen laajennusosan ja uuden ajoyhteyden yhteishankinnan toteutus sopimus Tampereen kaupungin ja Finnpark Parkisto Oy:n välillä sekä kustannusarvio**
- § 133 **Valtuustoaloite rahoituksen ja sijoitustoiminnan uudelleen arvioimiseksi - Keskustan valtuustoryhmä**
- § 134 **Valtuustoaloite Tampereen ratikan etuuden vaikutusten selvittämiseksi risteyksissä muuhun liikenteeseen verrattuna - Veikko Vallin ja Arto Grönroos ym.**
- § 135 **Valtuustoaloite hyvinvointisuunnitelman selvittämiseksi ikääntyville tamperelaisille - Sinikka Torkkola ym.**
- § 136 **Valtuustoaloite maahan heijastettujen katumerkintöjen kokeilemiseksi kevyen liikenteen väylillä - Juhana Suoniemi**
- § 137 **Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet**

§ 138

Kokousraportit

Lisäpykälät

§ 139

Tilapäisen valiokunnan ehdotus valtuustolle apulaispormestari Ilkka Sasin erottamiseksi

§ 140

Apulaispormestarin ehdollinen vaali

Osallistujat

Nurminen Ilmari, puheenjohtaja
Järvenpää Elina, 1. varapuheenjohtaja
Mustakallio Jaakko, 2. varapuheenjohtaja
Aaltonen Mikko, 3. varapuheenjohtaja
Vehmaanperä Karoliina, sihteeri
Aaltonen Teemu
Aleksovski Atanas
Alppi Ulla-Leena
Caglayan Merve
Dundar-Järvinen Aila
Eskelinen Riina-Eveliina
Evilä Tommi
Grönroos Arto
Gustafsson Jukka
Haapa-aho Olga
Halonsaari Miila
Hanhela Milka
Hanhilahti Vilhartti
Helimo Matti
Hiitti Antti
Huhtelin Mervi, Hankekehityspäällikkö
Hukkanen Eetu
Hyy Anna-Leea, Viestintäpäällikkö
Höyssä Matti
Ikonen Anna-Kaisa
Ivanoff Antti
Julin Sofia
Jussila Anne-Mari
Jäntti Aleks
Järvinen Matti
Järvisalo Vilma
Kaivonen Kirsi
Kaleva Lassi
Kampman Ulla
Kannonlahti Katja, Viestintäjohtaja
Kiviranta Joonas
Kivistö Anneli
Klami Laura, Lakiasiainjohtaja
Kostiainen Leena
Kummola Kalervo
Kuusipalo Saana
Leino Ida
Liimola Anne
Lindell Raija, Viestintäpäällikkö
Loukaskorpi Johanna
Lyly Lauri
Machaal Mahmoud
Markkanen Jouni
Minkkinen Minna
Moisander Antti

Molari Anni O
Nikko Patricia, Juristi
Ovaska Jouni
Penttilä Aino, Viestintäpäällikkö
Perämaa Juha, Juristi
Porttikivi Ilkka
Priimägi Oliver
Puisto Sakari
Puolimatka Marika
Pursiainen-Hautala Sirpa
Raevaara Arne
Rajala Petri
Rantanen Teppo, Johtaja
Rokosa Inna
Salmi Pekka, Johtaja
Salmijärvi Mirja
Sareila Hanna
Sasi Ilkka
Sirén Jouni
Siuro Petri
Stenhäll Jaakko
Suomela Iiris
Taina Anneli
Tanus Sari
Tapio Mitja
Tenhunen Tero, Hankejohtaja
Tynkkynen Oras
Vallin Veikko
Vigelius Joakim
Viitanen Pia
Viitaniemi Riikka, Johtava juristi
Vikman Sofia
Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

§ 120

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

§ 121

Pöytäkirjan tarkastus

Päätösehdotus

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Jouni Ovaska ja Sakari Puisto (varalle Marika Puolimatka ja Sirpa Pursiainen-Hautala).

Perustelut

Pöytäkirja on tarkastettavana ja sähköisesti allekirjoitettavana viimeistään maanantaina 23.9.2024.

§ 122

Läsnäolo- ja puheoikeudet

§ 123

Tiedoksi merkittävät asiat

Kaupunginvaltuusto, § 124, 16.09.2024
Keskusvaalilautakunta, § 74, 19.06.2024
Kaupunginhallitus, § 297, 12.08.2024

§ 124

Keskusvaalilautakunnan päätös 19.6.2024 § 74 varavaltuutetun määräämisestä Tampereen vihreälle valtuustoryhmälle

TRE:2472/00.00.03/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 124

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Keskusvaalilautakunnan sihteeriksi Juha Perämaa, puh. 040 503 9038,
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasianjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Keskusvaalilautakunnan päätös 19.6.2024 § 74 varavaltuutetun määräämisestä Tampereen vihreälle valtuustoryhmälle merkitään tiedoksi.

Keskusvaalilautakunta, 19.06.2024, § 74

Valmistelijat / lisätiedot:
Perämaa Juha

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Perämaa Juha, Juristi

Päätösehdotus oli

Ella Näsi määrätään Tampereen vihreän valtuustoryhmän 11. varavaltuutetuksi.

Perustelut

Varavaltuutettu Petri Siuron siirryttyä 10.6.2024 alkaen varsinaiseksi valtuutetuksi on Tampereen vihreän valtuustoryhmän varavaltuutettujen määrä jäänyt vajaaksi.

Valtuuston puheenjohtaja on pyytänyt keskusvaalilautakuntaa vaalilain 93 §:n mukaisesti määräämään valtuustoryhmälle uuden varavaltuutetun.

Tiedoksi

Ella Näsi, valtuusto, luottamushenkilömuutokset

Liitteet

1 Valtuuston puheenjohtajan kirje 10.6.2024

Kaupunginhallitus, 12.08.2024, § 297

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Keskusvaalilautakunnan päätös 19.6.2024 § 74 varavaltuutetun määräämisestä Tampereen vihreälle valtuustoryhmälle merkitään tiedoksi.

Perustelut

Keskusvaalilautakunta on 19.6.2024 § 74 määrännyt Ella Näsin Tampereen vihreän valtuustoryhmän 11. varavaltuutetuksi.

Kaupunginvaltuusto, § 125, 16.09.2024
Keskusvaalilautakunta, § 75, 19.06.2024
Kaupunginhallitus, § 298, 12.08.2024

§ 125

Keskusvaalilautakunnan päätös 19.6.2024 § 75 varavaltuutetun määräämisestä Tampereen sosialidemokraattiselle valtuustoryhmälle

TRE:2852/00.00.03/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 125

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Keskusvaalilautakunnan sihteerin Juha Perämaa, puh. 040 503 9038,
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasianjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Keskusvaalilautakunnan päätös 19.6.2024 § 75 varavaltuutetun määräämisestä Tampereen sosialidemokraattiselle valtuustoryhmälle merkitään tiedoksi.

Keskusvaalilautakunta, 19.06.2024, § 75

Valmistelijat / lisätiedot:
Perämaa Juha

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Perämaa Juha, Juristi

Päätösehdotus oli

Ilpo Sirniö määrätään Tampereen sosialidemokraattisen valtuustoryhmän 17. varavaltuutetuksi.

Perustelut

Varavaltuutettu Saana Kuusipalon siirryttyä 10.6.2024 alkaen varsinaiseksi valtuutetuksi on Tampereen sosialidemokraattisen valtuustoryhmän varavaltuutettujen määrä jäänyt vajaaksi.

Valtuuston puheenjohtaja on pyytänyt keskusvaalilautakuntaa vaalilain 93 §:n mukaisesti määräämään valtuustoryhmälle uuden varavaltuutetun.

Tiedoksi

Ilpo Sirniö, valtuusto, luottamushenkilömuutokset

Liitteet

1 Valtuuston puheenjohtajan kirje 10.6.2024

Kaupunginhallitus, 12.08.2024, § 298

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Keskusvaalilautakunnan päätös 19.6.2024 § 75 varavaltuutetun määräämisestä Tampereen sosialidemokraattiselle valtuustoryhmälle merkitään tiedoksi.

Perustelut

Keskusvaalilautakunta on 19.6.2024 § 75 määrännyt Ilpo Sirniön Tampereen sosialidemokraattisen valtuustoryhmän 17. varavaltuutetuksi.

Kaupunginvaltuusto, § 126, 16.09.2024

Kaupunginhallitus, § 299, 12.08.2024

Kaupunginhallitus, § 332, 02.09.2024

§ 126

Eron myöntäminen valtuutetun luottamustoimesta

TRE:3659/00.00.03/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 126

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Kehittämispäällikkö Taina Lehmuskoski, puh. 044 423 5633, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Miila Halonsaarelle myönnetään ero valtuutetun luottamustoimesta.

Tiedoksi

Miila Halonsaari, Juha Perämaa, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.pirkanmaa(at)monetra.fi

Liitteet

1 Eroanomus 23.7.2024
(Verkojulkisuus rajoitettu)

Kaupunginhallitus, 12.08.2024, § 299

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Kokouskäsittely

Esittelijä Juha Yli-Rajala poisti asian esityslistalta.

Kaupunginhallitus, 02.09.2024, § 332

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Miila Halonsaarelle myönnetään ero valtuutetun luottamustoimesta.

Perustelut

Miila Halonsaari on 23.7.2024 saapuneella kirjeellä pyytänyt eroa valtuutetun luottamustoimesta.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Valtuusto myöntää eron valtuutetuille ja varavaltuutetuille. Eropyyntö tulee perustella, jotta eron myöntävä viranomainen voi arvioida syyn pätevyyttä. Käytännössä toimen hoitamista vaikeuttava todellinen seikka on pätevä. Syyn pätevyyden arviointi kuuluu valtuustolle.

Kuntalain 17 §:n mukaan valtuuston puheenjohtaja kutsuu valtuustoon jäljellä olevaksi toimikaudeksi asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan järjestyksessä ensimmäisen varavaltuutetun. Tampereen vasemmistoliiton valtuustoryhmän ensimmäinen varavaltuutettu on Kukka Kunnari.

Varavaltuutettujen määrän jäädessä vajaaksi keskusvaalilautakunta määrää vaalilain 93 §:n mukaisesti valtuuston puheenjohtajan pyynnöstä uuden varavaltuutetun.

Päätöksen liitteenä oleva eroanomus sisältää henkilötietoja, minkä johdosta sitä ei julkaista yleisessä tietoverkossa. Päätöksen toisena liitteenä oleva täydennys eroanomukseen on salassa pidettävä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 § 1 momentin 32)-kohdan perusteella.

Tiedoksi

Miila Halonsaari, Juha Perämaa, Luottamushenkilömuutokset,
luottamushenkilopalkkiot.pirkanmaa(at)monetra.fi

Kokouskäsittely

Jaakko Mustakallio poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.

Kaupunginvaltuusto, § 127, 16.09.2024

Kaupunginhallitus, § 333, 02.09.2024

§ 127

Eron myöntäminen kaupunginhallituksen varajäsenen, asunto- ja kiinteistölautakunnan jäsenen ja yhdyskuntalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta sekä täydennysvaalit

TRE:3908/00.00.03/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 127

Valmistelijat / lisätiedot:

Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Kehittämispäällikkö Taina Lehmuskoski, puh. 044 423 5633, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Petri Rajalalle myönnetään ero kaupunginhallituksen varajäsenen, asunto- ja kiinteistölautakunnan jäsenen ja yhdyskuntalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta.

Kaupunginhallitukseen valitaan uusi varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Asunto- ja kiinteistölautakuntaan valitaan uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Yhdyskuntalautakuntaan valitaan uusi varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Tiedoksi

Valitut, Petri Rajala, Leeni Herrala, Jonna Koivumäki, Hanna Sandström, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.pirkanmaa(at)monetra.fi

Liitteet

1 Eroanomus kaupunginvaltuustolle
(Verkkajulkisuus rajoitettu)

Kaupunginhallitus, 02.09.2024, § 333

Valmistelijat / lisätiedot:

Klami Laura

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Petri Rajalalle myönnetään ero kaupunginhallituksen varajäsenen, asunto- ja kiinteistölautakunnan jäsenen ja yhdyskuntalautakunnan varajäsenen luottamustoimesta.

Kaupunginhallitukseen valitaan uusi varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Asunto- ja kiinteistölautakuntaan valitaan uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Yhdyskuntalautakuntaan valitaan uusi varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Perustelut

Petri Rajala on pyytänyt eroa kaupunginhallituksen varajäsenen, asunto- ja kiinteistölautakunnan jäsenen ja yhdyskuntalautakunnan varajäsenen luottamustoimista tultuaan valituksi tarkastuslautakunnan puheenjohtajaksi.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Kuntalain 73 §:ssä säädetään vaalikelpoisuudesta kunnanhallitukseen:

"Vaalikelpoinen kunnanhallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- 1) välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö;
- 2) henkilö, joka on kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
- 3) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta;
- 4) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle kunnanhallituksessa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Henkilöstön edunvalvonnasta asianomaisessa kunnassa huolehtivan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen puheenjohtaja ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Vaalikelpoinen ei myöskään ole henkilö, joka yhteisön neuvottelijana tai muussa vastaavassa ominaisuudessa vastaa edunvalvonnasta.

Enemmistön kunnanhallituksen jäsenistä on oltava muita kuin kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevia henkilöitä."

Vaalikelpoisuudesta lautakuntaan säädetään kuntalain 74 §:ssä seuraavaa:

"Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- 1) asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan

palveluksessa oleva henkilö;

2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;

3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa."

Hallintosäännön 10 §:n mukaan lautakuntien jäsenistä enemmistön tulee olla valtuutettuja tai varavaltuutettuja. Myös lautakuntien varajäsenistä enemmistön tulee olla valtuutettuja tai varavaltuutettuja.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 4 a §:n mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Tiedoksi

Valitut, Petri Rajala, Leeni Herrala, Jonna Koivumäki, Hanna Sandström, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.pirkanmaa(at)monetra.fi

Kaupunginvaltuusto, § 128, 16.09.2024

Kaupunginhallitus, § 334, 02.09.2024

§ 128

Eron myöntäminen kasvatus- ja opetuslautakunnan jäsenelle luottamustoimesta sekä täydennysvaali

TRE:3808/00.03.01/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 128

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Kehittämispäällikkö Taina Lehmuskoski, puh. 044 423 5633, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

liris Suomelalle myönnetään ero kasvatus- ja opetuslautakunnan jäsenen luottamustoimesta.

Kasvatus- ja opetuslautakuntaan valitaan uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Tiedoksi

Valittu, liris Suomela, Kalle Kaunisto, Leeni Herrala,
Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.pirkanmaa(at)monetra.fi

Liitteet

1 Eroanomus 12.08.2024
(Verkkojulkisuus rajoitettu)

Kaupunginhallitus, 02.09.2024, § 334

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

liris Suomelalle myönnetään ero kasvatus- ja opetuslautakunnan jäsenen luottamustoimesta.

Kasvatus- ja opetuslautakuntaan valitaan uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Perustelut

Kasvatus- ja opetuslautakunnan jäsen Iiris Suomela on pyytänyt 12.8. saapuneella kirjeellä eroa lautakunnan luottamustoimesta tultuaan valituksi kaupunginhallitukseen.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen on valittava jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusi luottamushenkilö. (Kuntalaki 78 ja 79 §)

Vaalikelpoisuudesta lautakuntaan säädetään kuntalain 74 §:ssä seuraavaa:

"Vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- 1) asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
- 2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
- 3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa."

Hallintosäännön 10 §:n mukaan lautakuntien jäsenistä enemmistön tulee olla valtuutettuja tai varavaltuutettuja. Myös lautakuntien varajäsenistä enemmistön tulee olla valtuutettuja tai varavaltuutettuja.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 4a §:n mukaan kunnallisissa toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Tiedoksi

Valittu, Iiris Suomela, Kalle Kaunisto, Leeni Herrala,
Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilöpalkkiot.pirkanmaa(at)
monetra.fi

Kaupunginvaltuusto, § 129, 16.09.2024

Kaupunginhallitus, § 335, 02.09.2024

§ 129

Eron myöntäminen Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukunnan jäsenyydestä ja varajäsenyydestä sekä täydennysvaalit

TRE:3911/00.00.03/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 129

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Kehittämispäällikkö Taina Lehmuskoski, puh. 044 423 5633, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasianjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Nina Siliukselle myönnetään ero Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukunnan jäsenyydestä.

Meri Lustille myönnetään ero Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukunnan varajäsenyydestä.

Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukuntaan valitaan uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukuntaan valitaan uusi varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Tiedoksi

Nina Silius, Meri Lust, valitut, Sisä-Suomen poliisilaitos, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilöpalkkiot.pirkanmaa(at)monetra.fi

Liitteet

1 Eroanomukset
(Verkkajulkisuus rajoitettu)

Kaupunginhallitus, 02.09.2024, § 335

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Nina Siliukselle myönnetään ero Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukunnan jäsenyydestä.

Meri Lustille myönnetään ero Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukunnan varajäsenyydestä.

Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukuntaan valitaan uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukuntaan valitaan uusi varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Perustelut

Kaupunginvaltuusto on 23.8.2021 § 134 valinnut kaupungin edustajiksi Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukuntaan toimikaudeksi 1.6.2021 - 31.5.2025 seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Länsipuro Joni, varajäsen Rantanen Ilpo
Kaivonen Kirsi, varajäsen Penders Elisa
Helvamo Valeri, varajäsen Siira Elisaveta
Valtakivi Anne, varajäsen Jatuli Severi
Silius Nina, varajäsen Lust Meri

Nina Silius on pyytänyt 16.7. Sisä-Suomen poliisilaitokselle päivätyllä ja 20.8. Tampereen kaupungille saapuneella kirjeellä eroa Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukunnan jäsenyydestä muutettuaan toiselle paikkakunnalle.

Meri Lust on pyytänyt 9.4. Sisä-Suomen poliisilaitokselle päivätyllä ja 20.8. Tampereen kaupungille saapuneella kirjeellä eroa Sisä-Suomen poliisilaitoksen neuvottelukunnan varajäsenen tehtävästä.

Naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain 4a §:n mukaan valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Päätöksen liitteenä ovat eroanomukset sisältävät henkilötietoja, minkä johdosta niitä ei julkaista yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksi

Nina Silius, Meri Lust, valitut, Sisä-Suomen poliisilaitos,
Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.pirkanmaa(at)
monetra.fi

Kaupunginvaltuusto, § 130, 16.09.2024
Kaupunginhallitus, § 294, 12.08.2024

§ 130

Valtuuston kokousaikatauluehdotus vuodelle 2025

TRE:3364/00.00.03/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 130

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Hallintosihteeri Karoliina Vehmaanperä, puh. 040 481 8428, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Ehdotus valtuuston vuoden 2025 kokousaikatauluksi hyväksytään.

Tiedoksi

Ko-pa-li (konsernihallinto, palvelualueet, liikelaitos),
luottamushenkilömuutokset

Kaupunginhallitus, 12.08.2024, § 294

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Ehdotus valtuuston vuoden 2025 kokousaikatauluksi hyväksytään.

Perustelut

Kuntalain 94 §:n mukaan valtuusto kokoontuu päättämääränsä aikoina ja myös silloin, kun valtuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi.

Valtuusto on kutsuttava koolle myös kaupunginhallituksen tai vähintään neljännen valtuutetuista sitä pyytäneessä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällainen asia on valmisteltava kiireellisesti.

Valtuusto kokoontuu aiempaan tapaan maanantaisin noin neljän viikon väliajoin kello 17.00. Marraskuussa valtuusto on pitänyt kaksi kokousta, joista toisessa se on hyväksynyt talousarvion ja -suunnitelman. Talousarviokokous alkaa kello 9.00. Lisäksi valtuusto on pitänyt ennalta teemoitettuja seminaareja ja iltakouluja.

Hallintosäännön 117 §:n mukaan kyselytunti pidetään valtuuston kokousten yhteydessä lukuun ottamatta talousarviokokousta. Kyselytunti aloitetaan aikaisintaan kello 15.00 ja se saa kestää yhdessä iltakoulun kanssa enintään klo 16.30 saakka.

Hallintosäännön 118 §:n mukaan iltakouluja järjestetään kaupunginhallituksen harkinnan mukaan valtuuston kokousten yhteydessä. Iltakoulu alkaa aikaisintaan kello 15.00 ja se saa kestää yhdessä kyselytunnin kanssa enintään klo 16.30 saakka.

Aikataulua suunniteltaessa on otettu huomioon tilinpäätös- ja talousarvioprosessi sekä vuoden 2025 koulujen loma-ajat, siltä osin kuin ovat olleet saatavilla.

Konsernihallinnon toimielinpalveluissa on laadittu seuraava ehdotus valtuuston kokousaikatauluksi vuodelle 2024:

maanantai 27.1.2025
maanantai 17.2.2025
maanantai 17.3.2025
maanantai 14.4.2025
maanantai 19.5.2025
maanantai 2.6.2025
maanantai 16.6.2024
maanantai 25.8.2025
maanantai 22.9.2025
maanantai 13.10.2025
maanantai 10.11.2025 talousarviokokous klo 9.00
maanantai 17.11.2025
maanantai 15.12.2025

Valtuusto päättää kokousaikataulunsa ensimmäisenä, jotta muut toimielimet pystyvät valmistelemaan omat aikataulunsa.

Tiedoksi

Ko-pa-li (konsernihallinto, palvelualueet, liikelaitos),
luottamushenkilömuutokset

Kaupunginvaltuusto, § 131, 16.09.2024

Kaupunginhallitus, § 324, 02.09.2024

§ 131

Kiinteistön 837-104-0067-0013-L1 (Tipotien sosiaali- ja terveysasema) maanvuokraoikeuden ja vuokra-alueella sijaitsevan rakennuksen ostaminen Danske Bank A/S -nimiseltä yhtiöltä

TRE:3389/02.06.01/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 131

Valmistelijat / lisätiedot:
Salmi Pekka

Valmistelijan yhteystiedot

Kiinteistöjohtaja Virpi Ekholm, puh. 0400 205 044, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasianjohtaja Laura Klami, puh.040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Kiinteistön 837-104-0067-0013-L1 (Tipotien sosiaali- ja terveysasema) maanvuokraoikeus ja vuokra-alueella sijaitseva rakennus ostetaan Danske Bank A/S -nimiseltä yhtiöltä enintään 25 714 533,75 euron kauppahinnalla.

Liitteenä oleva kauppakirjaluonnos hyväksytään.

Kiinteistöjohtaja Virpi Ekholm valtuutetaan allekirjoittamaan kauppakirja sekä täsmentämään tarvittaessa kauppahinta lunastushetken pääoma-arvoon leasingsopimuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Danske Bank A/S, Arto Vuojolainen, Jyri Nuojua, Virpi Ekholm, Anu Tiira,
Niko Suoniemi

Liitteet

1 Kh 2.9.2024 Kauppakirja Tipotie (13.8.2024)

Kaupunginhallitus, 02.09.2024, § 324

Valmistelijat / lisätiedot:
Salmi Pekka

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Kiinteistön 837-104-0067-0013-L1 (Tipotien sosiaali- ja terveysasema) maanvuokraoikeus ja vuokra-alueella sijaitseva rakennus ostetaan Danske Bank A/S -nimiseltä yhtiöltä enintään 25 714 533,75 euron kauppahinnalla.

Liitteenä oleva kauppakirjaluonnos hyväksytään.

Kiinteistöjohtaja Virpi Ekholm valtuutetaan allekirjoittamaan kauppakirja sekä täsmentämään tarvittaessa kauppahinta lunastushetken pääoma-arvoon leasingsopimuksen mukaisesti.

Perustelut

Tampereen kaupunki on allekirjoittanut 25.1.2012 rahoitusleasing-sopimuksen Sampo Rahoitus/Sampo Pankki Oyj:n kanssa (y-tunnus 1730744-7) Tipotien sosiaali- ja terveysaseman rakennuksesta. Rakennuksen vuokrattava pinta-ala on noin 13 436,5 m². Sampo-konserni Oyj myi vuonna 2006 Sampo Pankin kaikkine toimintoineen tanskalaiselle Danske Bankille. Tampereen kaupunki on 15.3.2023 saanut Danske Finance Oy:ltä kirjallisen luvan alivuokrata 100 % vuokraamistaan tiloista Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen (asunto- ja kiinteistölautakunta 15.2.2023 § 22, TRE:361/02.07.03/2023). Danske Finance Oy on sulautunut Danske Bank A/S, Suomen sivuliikkeeseen (y-tunnus 1078693-2) 31.12.2023.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen uudistamisesta annetun lain mukaisesti Tampereen kaupungin järjestämät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut siirtyivät Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestämisvastuulle 1.1.2023 alkaen. Tampereen kaupungilla on sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksesta annetun lain perusteella ollut velvollisuus luovuttaa kaupungin omistamia tai muulla tavoin hallinnassa olevia, sosiaali- ja terveyspalveluiden, oppilashuollon sekä pelastustoimen käytössä olleita tiloja Pirkanmaan hyvinvointialueen käyttöön 1.1.2023 alkaen, ja kunta on velvollinen vuokraamaan toimitiloja hyvinvointialueelle enintään 31.12.2026 asti. Lain tarkoittaman siirtymäajan jälkeen kunta toimisi markkinoilla ja sen tulee joko luopua omistamisestaan sosiaali- ja terveyspalveluiden kiinteistöistä tai yhtiöittää ne.

Tampereen kaupunki on päättänyt rakennuksen alivuokrauksesta Pirkanmaan hyvinvointialueelle asunto- ja kiinteistölautakunnan kokouksessa 18.6.2024 § 76 (TRE:2961/02.07.03/2024). Toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella alivuokrataan Tipotien sosiaali- ja terveysaseman tiloja noin 13 271,5 m². Alivuokrasopimus ja vuokra-aika alkoi 1.1.2023 ja on voimassa toistaiseksi molemminpuolisella 12 kuukauden irtisanomisajalla. Ensimmäinen mahdollinen ajankohta sopimuksen irtisanomiselle on 31.12.2043, jolloin sopimus päättyisi 31.12.2044. Mikäli kaupunki lunastaa kohteen itselleen, muuttuu alivuokrasopimus päävuokrasopimukseksi.

Tampereen kaupunki on neuvotellut leasing-rahoittaja Danske Bank A/S:n kanssa kohteen lunastuksesta. Kohteen lunastushinta määräytyy leasingsopimuksen mukaisesti kohteen lunastushetken mukaisesta pääoma-arvosta. Lunastushinta on per 31.10.2024 kauppakirjaluonnoksen liitteenä olevan laskelman mukaisesti

kaksikymmentäviisimiljoonaa seitsemänsataaneljätoistatuhatta viisisataakolmekymmentäkolme euroa ja seitsemänkymmentäviisi senttiä (25 714 533,75 euroa). Lunastushinta vastaa jäljellä olevaa velan määrää. Lunastushinta on kohteen enimmäishinta ja mikäli lunastus tapahtuu myöhemmin kuin 1.11.2024, muuttuu lunastushinta jäljellä olevaa velan määrää vastaavasti. Lunastus toteutetaan kauppana ja kauppahinta tulee maksettavaksi kaupantekotilaisuudessa. Kaupan kohteena on kiinteistön 837-104-0067-0013-L1 (Tipotien sosiaali- ja terveysasema) maanvuokraoikeus ja vuokra-alueella sijaitseva rakennus.

Mikäli kauppaa koskeva päätös ei olisi lainvoimainen siten, että kauppa voidaan toteuttaa 31.10.2024 mennessä, määräytyy kohteen lunastushinta seuraavaan noteerattuun pääoma-arvoon ja tarkentuu leasingsopimuksen mukaisesti. Näin ollen tarkka lunastushinta määräytyy kaupantekopäivän mukaisesti. Pääoma-arvon lisäksi rahoitusyhtiö veloittaa laskulla lunastuksen yhteydessä niin kutsutun sopimuksen päättämispalkkion 50 000 euroa lisättynä voimassa olevalla arvonlisäverolla.

Tipotien sosiaali- ja terveysaseman lunastukseen rahoitusyhtiöltä on varattu määräraha vuoden 2024 talousarviossa. Kaupungin on tarkoitus myydä kohde edelleen markkinoilla toimivalle omistajalle avoimella menettelyllä.

Sopimuksen vastuuhenkilöksi nimetään kiinteistöjohtaja, jota virkaa päätöksentekohetkellä hoitaa Virpi Ekholm.

Lausunnot

Liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolainen:

Esityksen mukainen rakennuksen lunastaminen rahoitusyhtiöltä sekä leasingsopimuksen päättäminen vastaavat alkuperäisen leasingsopimuksen ehtoja ja ovat luonteeltaan tavanomaiset. Kauppahinta vastaa leasingsopimuksen mukaista jäljellä olevaa velkapääomaa eikä se sisällä kummankaan osapuolen kannalta poikkeuksellisia eriä.

Tiedoksi

Danske Bank A/S, Arto Vuojolainen, Jyri Nuojua, Virpi Ekholm, Anu Tiira, Niko Suoniemi

Kokouskäsittely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Pekka Salmelle ja kiinteistöjohtaja Virpi Ekholmille. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Liitteet

1 Kh 2.9.2024 Kauppakirja Tipotie (13.8.2024)

Kaupunginvaltuusto, § 132, 16.09.2024

Kaupunginhallitus, § 204, 13.05.2024

Kaupunginhallitus, § 325, 02.09.2024

§ 132

P-Hämpin maanalaisen pysäköintilaitoksen laajennusosan ja uuden ajoyhteyden yhteishankinnan toteutus sopimus Tampereen kaupungin ja Finnpark Parkisto Oy:n välillä sekä kustannusarvio

TRE:2249/10.03.02/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 132

Valmistelijat / lisätiedot:
Rantanen Teppo

Valmistelijan yhteystiedot

Hankejohtaja Tero Tenhunen, puh. 050 540 2860, controller Johanna Saarinen, puh. 040 187 4582, talousjohtaja Mikko Koskela ja hankekehityspäällikkö Mervi Huhtelin, puh 040 354 0560, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoiminnan johtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Tampereen kaupungin kustannusosuus 50 milj. euroa P-Hämpin maanalaisen pysäköintilaitoksen laajennusosan ja uuden ajoyhteyden yhteishankinnan toteutus sopimuksen kustannuksista hyväksytään.

Tiedoksi

Mikko Nurminen, Teppo Rantanen, Tero Tenhunen, Johanna Saarinen, Antti Marttila, Janne Kytö, Ari Vandell, Jouni Sivenius, Milko Tietäväinen, Virpi Ekholm, Mervi Huhtelin

Liitteet

1 Kh 2.9.2024 Pysäköinnin toteutusmallin esittelyaineisto

Kaupunginhallitus, 13.05.2024, § 204

Valmistelijat / lisätiedot:
Rantanen Teppo, Nurminen Mikko

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Tampereen kaupunkikehityksen mahdollistavien pysäköintiratkaisujen sekä Viinikankadun maanalaisen ajoyhteyden kokonaisratkaisu merkitään tiedoksi ja etenemissuunnitelma hyväksytään jatkovalmistelujen pohjaksi.

Perustelut

Tampereen vetovoimaa ja kasvutavoitteita edistävät suuret asuinalueet ja kaupunkikehityshankkeet eri puolilla kaupunkia edellyttävät keskitettyjen pysäköintilaitosten toteuttamista. Tavoitteena on siirtää vaiheittain keskustan vanhanaikainen maanpäällinen ja tulevaisuudessa liikennemäärien kasvaessa yhä vaikeammin saavutettava erillisissä laitoksissa sijaitseva pysäköintikapasiteetti sujuvammin keskustan kehän ulkopuolelta saavutettavaan maanalaiseen pysäköintiverkostoon. Kaupunginhallituksen kehittämiskokoukselle esitettiin 25.3.2024 tilannekatsauksena Tampereen kaupunkikehityksen mahdollistavien pysäköintiratkaisujen toteutusmalli (§ 134, TRE:7293/00.01.03/2022). Kaupunginhallituksen kehityskokous merkitsi tilannekatsauksen tiedoksi.

Tampereen kaupunkikehityksen mahdollistavien pysäköintiratkaisujen toteutusmalli

Selvitysten perusteella on päädytty esittämään mallia, jossa kaupunki edistää kaupunkikehityksen edellyttämien pysäköintilaitosten toteuttamista, jos ne eivät markkinaehtoisesti toteudu, käyttäen välineenä konserniyhteisöä (Finnpark). Esitettävällä toteutusmallilla on ensi vaiheessa tarkoituksena mahdollistaa keskustan itäpuolen maanalaisen pysäköinnin seuraava vaihe eli P-Hämpin ensimmäisen laajennuksen toteutuminen. Ensimmäisen vaiheen mahdollistamiseksi toteutusmallin mukaisia lähtökohtia ja edellytyksiä kaupungille ovat:

- Perustetaan Finnpark-konserniin tytäryhtiö (Finnpark Parkisto Oy), jolla on yleisen edun mukainen tehtävä ja joka on Tampereen kaupungin ohjauksessa (kaupunginhallituksen konsernijaosto antoi 23.4.2024 omistajan ennakkokantana luvan tytäryhtiön perustamiseen).
- Luovutetaan perustetulle yhtiölle kolme keskustan maanpäällisten pysäköintilaitosten tonttia, joihin Finnpark-konsernin yhtiöillä on pitkät vuokrasopimukset. Luovutus rahoitetaan sijoitetun vapaan oman pääoman (svop) avulla, jossa Tampereen kaupunki antaa Finnpark Parkisto Oy:lle tonttien arvoa vastaavan svopia rahana.
- Yhteishankinnan toteutussopimus ja vastaava kaupungin osuus kustannusarviosta. Finnpark Parkisto Oy ja Tampereen kaupunki hankkivat yhteishankintana Viinikankadun maanalaisen ajoyhteyden ja maanalaisen liikenneympyrän sekä P-Hämpin ensimmäisen laajennuksen, vastaten kumpikin oman osuutensa kustannuksista.
- Kaupungin 100-prosenttinen takaus perustettavan yhtiön lainoille koskien ensimmäisessä vaiheessa P-Hämpin ensimmäisen laajennuksen lainoja.

Esitetyn mallin kustannukset ja talousvaikutukset

P-Hämpin ensimmäisen laajennuksen yhteydessä toteutettavaksi esitettävä Viinikankadun maanalainen ajoyhteys on merkittävä investointi. Finnpark-konsernin maanpäällisten pysäköintilaitosten vapautuessa kehitettäväksi kaupunki voi saada tuloja maankäyttösopimuskorvauksina. Kaupungin on arvioitu saavuttavan lisäksi merkittävästi säästöjä sekä merkittävästi pienemmät

päästövaikutukset, kun Viinikanlahden alueen järvitäyttöihin tarvittava louhe saadaan oikea-aikaisesti ja läheltä. Lisäksi Finnpark Parkisto Oy osallistuu Viinikankadun maanalaisen ajoyhteyden ja liikenneympyrän toteutuskustannuksiin, mikä tuottaa oikeuden jatkaa liikenneympyrän ajohaarasta ajoyhteyden omaan pysäköintilaitokseensa. Taloudellisesti esitettävä toteutusmalli on kustannuksiltaan kaupungille edullisempi kuin pysäköinnin toteuttaminen suoraan omana toimintana.

Finnpark Parkisto Oy:n osakkaiden ensisijaisena tavoitteena on rakennuttaa Tampereen kaupungin alueella maanalaisia ja maanpäällisiä, ei markkinaehtoisesti toteutettavia, pysäköintilaitosrakennuksia tai -alueita sekä vuokrata niitä kolmansille hankintalain edellyttämin tavoin. Edistämällä kaupungin 100-prosenttisesti omistaman Finnpark-konsernin maanpäällisten pysäköintilaitosten kapasiteetin siirtämistä maanalaisiin pysäköintiluoliin, kaupungin tavoitteena on mahdollistaa maanpäälliset kaupunkikehityshankkeet.

Viinikankadun maanalaisen ajoyhteyden ja liikenneympyrän suunnittelu tulee aloittaa nyt, jotta saadaan kokonaisuudelle rakentamisvalmius 2025. Keskustan suuret maanalaiset vuoropysäköintilaitokset sekä pysäköintiliikenteen ohjaaminen maan alle jo ennen hitaan liikkumisen aluetta mahdollistavat erityisesti keskustan saavutettavuuden palveluiden, kaupan, työpaikkojen sekä tapahtumien osalta henkilöautoilla. Tavoitteena on samalla kehittää maanpäällistä kaupunkia viihtyisänä ja sujuvana liikkumisen ympäristönä. Maanalaisen vuoropysäköintilaitosten toteutuessa voidaan maanpäällisten pysäköintilaitosten kiinteistöjä kehittää palvelemaan vetovoimaisempaa keskustaa. Maanalainen ajoyhteys tukee myös tulevaisuuden maanalaisia hankkeita, sillä maanalaisesta liikenneympyrästä on mahdollista toteuttaa ajoyhteyksiä myös muihin maanalaisiin toimintoihin.

Lausunnot

Konsernijuristi Janne Kytö:
Ei huomautettavaa.

Tiedoksi

Mikko Nurminen, Teppo Rantanen, Tero Tenhunen, Mervi Huhtelin, Ari Vandell, Jouni Sivenius, Milko Tietäväinen, Janne Kytö

Kokouskäsittely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Teppo Rantaselle, johtaja Mikko Nurmiselle, hankejohtaja Tero Tenhuselle ja hankekehityspäällikkö Mervi Huhtelinille. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Asian käsittelyn kuluessa Aarne Raevara ehdotti, että päätösehdotus hylätään. Lassi Kaleva kannatti ehdotusta.
Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu hylkäysehdotus, josta on äänestettävä.

Puheenjohtajan äänestysesitys: esittelijän päätösehdotus JAA, Raevaaran hylkäysehdotus EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.
Äänestyksen tulos: Esittelijän päätösehdotus hyväksyttiin äänin 11-2.

Äänestykset

Esittelijän päätösehdotus JAA, Raevaaran hylkäysehdotus Ei

Kyllä

Järvisalo Vilma
Rokosa Inna
Jussila Anne-Mari
Taina Anneli
Lyly Lauri
Tapio Mitja
Markkanen Jouni
Kummola Kalervo
Järvinen Matti
Kaivonen Kirsi
Krasniqi Brigita

Ei

Raevaara Arne
Kaleva Lassi

Liitteet

1 Kh 13.5.2024 Esittelyaineisto

Kaupunginhallitus, 02.09.2024, § 325

Valmistelijat / lisätiedot:
Rantanen Teppo

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Liitteenä oleva P-Hämpin maanalaisen pysäköintilaitoksen laajennusosan ja uuden ajoyhteyden yhteishankinnan toteutussopimus Tampereen kaupungin ja Finnpark Parkisto Oy:n välillä hyväksytään.

Konsernijohtaja valtuutetaan tekemään sopimukseen teknisluontoisia päivityksiä ja täydentämään sopimuskokonaisuutta tarkentavilla liitteillä. Sopimuksen vastuuhenkilöksi nimetään hankejohtaja, jota virkaa päätöksentekohetkellä hoitaa Tero Tenhunen.

Esitetään valtuustoon päätettäväksi:

Tampereen kaupungin kustannusosuus 50 milj. euroa P-Hämpin maanalaisen pysäköintilaitoksen laajennusosan ja uuden ajoyhteyden yhteishankinnan toteutussopimuksen kustannuksista hyväksytään.

Perustelut

Keskustan maanalainen pysäköinti ja ajoyhteydet

Tampereen keskustaa kehitetään yhtenäisenä kokonaisuutena, jonka keskeisenä osana on maanalaisen liikenteen, pysäköinnin ja huollon verkoston ratkaisujen edistäminen. Ensimmäisiä toimenpiteitä ovat olleet Rantaväylän tunnelin ja P-Hämpin rakentaminen. Kehittämistä on tavoitteena jatkaa siirtämällä vaiheittain keskustan maanpäällinen

pysäköintikapasiteetti keskustan kehän ulkopuolelta sujuvasti saavutettavaan maanalaiseen pysäköintiverkostoon. Keskustan suuret maanalaiset vuoropysäköintilaitokset helpottavat palveluiden, kaupan, työpaikkojen sekä tapahtumien saavutettavuutta henkilöautoilla. Samanaikaisesti tavoitteena on kehittää maanpäällistä kaupunkia viihtyisänä ja sujuvana liikkumisen ympäristönä liikennemäärien kasvaessa myös tulevana vuosikymmeninä.

Viinikankadun maanalainen ajoyhteys ja P-Hämpin ensimmäinen laajennus

Seuraavaksi on tavoitteena toteuttaa Viinikankadun maanalainen ajoyhteys, joka toimii maanalaisten pysäköintilaitosten sujuvana sisäänajona etelä- ja itäsuunnasta sekä tekee mahdolliseksi maanalaisen katuverkoston kehittämisen tulevaisuudessa. Keskustan liikenneverkon ja maanalaisten pysäköintilaitosten toimivuuden edellytyksenä on, että Viinikankadun maanalainen ajoyhteys toteutetaan samanaikaisesti P-Hämppiin suunnitteilla olevan ensimmäisen laajennuksen kanssa.

Laajennusta suunnitellaan nykyisen P-Aseman ja Rautatiekadun alle. Tulevat maanalaiset ratkaisut toteuttavat vuonna 2022 hyväksytyä keskustan maanalaista asemakaavaa. P-Hämpin ensimmäinen laajennus liittyy samanaikaisesti valmisteilla olevaan Tampereen Asemakeskus -hankkeeseen, jonka rakentuessa alueelta poistuu olemassa oleva maanpäällinen pysäköintilaitos, ja vapautuvaa tilaa voidaan kehittää palvelemaan vetovoimaisempaa keskustaa.

Aiemmin tehdyt päätökset

Kaupunginhallitus käsitteli 13.5.2024 § 204 Tampereen kaupunkikehityksen mahdollistavien pysäköintiratkaisujen toteutusmallia (TRE:2249/10.03.02/2024) ja päätti, että pysäköintiratkaisut sekä Viinikankadun maanalaisen ajoyhteyden kokonaisratkaisu merkitään tiedoksi ja etenemissuunnitelma hyväksytään jatkovalmistelujen pohjaksi. Tampereen kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti 23.4.2024 § 34 muun muassa, että Finnpark Oy:lle annetaan konserniohjeen mukaisena omistajan ennakkokantana lupa tytäryhtiön perustamiseen, että Finnpark Oy perustaa yhdessä Tampereen kaupungin kanssa tytäryhtiö Finnpark Parkisto Oy:n, jossa Finnparkin omistukseksi tulee 51 prosenttia ja kaupungin 49 prosenttia, sekä hyväksyi yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen. Toteutusmallin mukaisesti Finnpark Parkisto Oy on ryhtynyt edistämään P-Hämpin ensimmäistä laajennusta ja sinne johtavaa ajoyhteyttä.

Yhteishankinnan toteutussopimus ja Tampereen kaupungin kustannusosuus

Aiemmin hyväksytyyn mallin mukaisesti on valmisteltu liitteenä oleva P-Hämpin maanalaisen pysäköintilaitoksen laajennusosan ja uuden ajoyhteyden yhteishankinnan toteutussopimus Tampereen kaupungin ja Finnpark Parkisto Oy:n välillä. Valtuuston hyväksyttäväksi esitetään Tampereen kaupungin kustannusosuus, 50 milj. euroa, P-Hämpin maanalaisen pysäköintilaitoksen laajennusosan ja uuden ajoyhteyden yhteishankinnan toteutussopimuksen kustannuksista.

Kokonaisuuden yhteydessä tehdään toimenpiteitä, joilla pienennetään edellisen kustannusvaikutusta:

- Finnpark Parkisto Oy:lla on oikeus yhdistää rakennuttamansa ajoyhteyden Tampereen kaupungin rakennuttamaan Viinikankadun maanalaiseen ajoyhteyteen ja käyttää myös kaupungin rakennuttamaa ajoyhteyttä omassa pysäköintiliiketoiminnassaan. Tästä oikeudesta Finnpark Parkisto Oy maksaa kertakaikkisena liittymismaksuna 10 milj. euroa (rasite).
- Hankkeen yhteydessä louhitaan merkittävä määrä kiviainesta tilanteessa, jossa alueellinen kiviaineksen kysyntä on korkealla, eikä kiviaineista siksi ole todennäköisesti edullisesti saatavilla muualta. Viinikanlahden täyttöihin tarvitaan louhetta. Pysäköintilaitoksen suunnitteluratkaisun tehostuttua arvio saatavilla olevasta louheesta on pienentynyt. Alustavan arvion mukaan näin menettelemällä Viinikanlahden täyttö louhittavalla kiviaineksella tuottaa 6-8 milj. euron säästöt verrattuna tilanteeseen, jossa tätä kiviaineslouhetta ei olisi saatavilla. Tämä kiviaines luovutetaan kaupungille veloitusetta Viinikanlahden täyttöön.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto käsittelee loppuvuodesta 2024 toteutussopimuksessa mainitun lainatakauksen ensimmäinen osuuden perustettavan yhtiön lainoille. Toteutusmallin mukaisesti myöhemmin tulee päätettäväksi kolmen keskustan maanpäällisen pysäköintilaitoksen tontin luovutus perustetulle yhtiölle 15,5 milj. euron kauppahinnalla (tasearvo 559 000 euroa). Finnpark-konsernin yhtiöillä on tontteihin pitkät vuokrasopimukset.

Sopimuksen vastuuhenkilöksi nimetään hankejohtaja, jota virkaa päätöksentekohetkellä hoitaa Tero Tenhunen.

Tampereen kaupungin hallintosäännön (1.5.2024) 15 § 28. kohdan mukaisesti kaupunginhallitus päättää merkittävien sopimusten hyväksymisestä.

Tämän asian liitteenä oleva sopimus on salassa pidettävä. Salassa pidon peruste: Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 24 § 1 momentin 17-kohta.

Tiedoksi

Mikko Nurminen, Teppo Rantanen, Tero Tenhunen, Johanna Saarinen, Antti Marttila, Janne Kytö, Ari Vandell, Jouni Sivenius, Milko Tietäväinen, Virpi Ekholm, Mervi Huhtelin

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Teppo Rantaselle, johtaja Mikko Nurmiselle ja hankejohtaja Tero Tenhuselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Esittelijä täydensi asian perusteluja siten, että virkkeen "Alustavan arvion mukaan näin menettelemällä Viinikanlahden täyttö louhittavalla kiviaineksella tuottaa 6-8 milj. euron säästöt verrattuna tilanteeseen, jossa tätä kiviaineslouhetta ei olisi saatavilla." jälkeen lisäään virke: "Tämä kiviaines luovutetaan kaupungille veloitusetta Viinikanlahden täyttöön." Lisäksi perustelujen loppuun lisättiin tieto liitteen salassapidosta sekä salassapidon peruste: "Tämän asian liitteenä oleva

sopimus on salassa pidettävä. Salassapidon peruste: Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 24 § 1 momentin 17-kohta." Puheenjohtaja totesi näin täydennettyjen perustelujen olevan päätöksenteon pohjana.

Liitteet

1 Kh 2.9.2024 Pysäköinnin toteutusmallin esittelyaineisto

Kaupunginvaltuusto, § 133, 16.09.2024
Kaupunginhallitus, § 283, 24.06.2024
Kaupunginvaltuusto, § 111, 19.08.2024

§ 133

Valtuustoaloite rahoituksen ja sijoitustoiminnan uudelleen arvioimiseksi - Keskustan valtuustoryhmä

TRE:6511/14.00.01/2022

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 133

Valmistelijat / lisätiedot:
Vuojolainen Arto

Valmistelijan yhteystiedot

Liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolainen, puh. 050 345 1397 ja talousjohtaja Jukka Männikkö, puh. 050 576 7539, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Keskustan Tampereen valtuustoryhmän valtuustoaloite merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin rahoituksen periaatteiden muuttamiseksi, vaan voimassaolevien ehtojen täytyessä on kaupungin mahdollista harkita takauksen myöntämistä.

Perustelut

Asia jäi pöydälle 9.8.2024 kokouksessa.

Tiedoksi

Keskustan Tampereen valtuustoryhmä, Arto Vuojolainen, Jukka Männikkö

Liitteet

1 Valtuustoaloite - Keskustan valtuustoryhmä

Kaupunginhallitus, 24.06.2024, § 283

Valmistelijat / lisätiedot:
Vuojolainen Arto

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Keskustan Tampereen valtuustoryhmän valtuustoaloite merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin rahoituksen periaatteiden muuttamiseksi, vaan voimassaolevien ehtojen täyttyessä on kaupungin mahdollista harkita takauksen myöntämistä.

Perustelut

Keskustan Tampereen valtuustoryhmä esittää 19.9.2022 tehdyssä aloitteessaan, että valtuuston vuonna 2019 hyväksymät rahoituksen ja sijoitustoiminnan periaatteet arvioidaan uudelleen. Konkreettisena uudistamista vaativana asiana aloitteessa esitetään lainatakausten mahdollistaminen esimerkiksi yhdistyksille valokuituverkon rakentamiseen.

Valtuuston hyväksymissä rahoituksen ja sijoitustoiminnan periaatteissa on kokonainen kappale 2.5.2, joka kattavasti ja seikkaperäisesti käsittelee lainatakausten myöntämisen periaatteita muiden kuin kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta. Nämä periaatteet ovat edelleen varsin toimivia ja huomioivat mm kilpailuneutraaliteettiin liittyviä kysymyksiä asiallisesti. Tekstissä myös luetellaan näkökulmat, joita kaupungin tulee harkita takauksia myöntäessään sekä listaa asiakirjat ja suunnitelmat, joita takausta hakevan yhteisön tulee kaupungille prosessissa toimittaa. Myöskään näiden kohtien ja listausten osalta ei ole havaittavissa korjaustarpeita.

Tampereen seudulla rakennetaan valokuituverkkoja laajasti usean yrityksen toimesta. Haja-asutusalueilla on todennäköisesti hankalampaa saada liiketaloudellisin periaattein toimivien yritysten toimesta valokuitupalvelua tarjolle tai se voi olla loppukäyttäjälle hyvin kallista, koska investointikustannukset suhteessa liittymämääriin nousevat suuriksi. Tämän ongelman ratkaisemiseksi ELY-keskukset myöntävät valokuituhankkeille EU-rahoitusta harkintansa mukaan. Rahoitus maksetaan EU:n maaseuturahastosta ja tuki voi vaihdella 50 ja 65 prosentin välillä tukikelpoisista valokuidun rakentamiskustannuksista. Pirkanmaan ELY-keskukselta saadun tiedon mukaan tuki pirkanmaalisiin hankkeisiin on 50 prosenttia. Tätä rahoitusta voi hakea esimerkiksi yhdistys. ELY:n kanavoiman tuen ongelmana on, että se maksetaan vasta jälkikäteen, eli hankkeen rakennusaikainen rahoitus tulee hoitaa muuten.

Pirkanmaalla haja-asutusalueilla on toteutettu tai ollaan toteuttamassa valokuituhankkeita ainakin Tampereen, Ruoveden, Pälkäneen, Virtain ja Ylöjärven alueilla.

Yhdistyspohjalta rakennettava valokuituverkko alueelle, missä kaupallista toimijaa ei ole saatavilla, on taloudellisesti haastava toteutettava. ELY-keskuksen myöntämän tuen lisäksi tarvittavan loppurahoituksen (50 %) järjestämiseksi ja koko rakennusaikaisen rahoituksen järjestämiseksi lienee käytännössä kaksi vaihtoehtoa: 1) yhdistys kerää kuituyhteyden haluavilta jäseniltään ennakkomaksuna koko hankkeen kustannukset ja palauttaa valmistumisen jälkeen saatua tukea vastaavan osuuden jäsenille, tai 2) yhdistys kerää kuituyhteyden haluavilta jäseniltään ennakkomaksuna 50 % hankkeen kustannuksista ja rakennusaikainen rahoitus hoidetaan lainalla, jonka takaisinmaksu tapahtuu tuen maksatuksesta saaduilla varoilla. Hankkeen rahoittajalle ja mahdolliselle takaajalle jää riski siitä, valmistuuko hanke suunnitellusti. Suomessa on

esimerkkejä sekä epäonnistuneista että onnistuneista haja-asutusalueiden valokuituhankkeista. Rahoitusvaihtoehtoista jälkimmäinen vaihtoehto 2 lienee realistisin.

Voimassaolevien rahoituksen periaatteiden ja kuntalain 129 §:n mukaan kunnan tulee saada mahdolliselle takaukselleen riittävä vakuus ja takauksesta peritään takausprovisio. Lisäksi periaatteissa on lueteltu muita edellytyksiä takauksen myöntämiseksi. Mikäli valtuuston hyväksymät periaatteet täyttävä takaushakemus valtuustoaloitteessa kuvattuun valokuituhankkeeseen jätetään, ELY-keskuksen myöntämästä investointituesta on positiivinen päätös ja yhdistyksen jäsenet suorittavat ennakkomaksuina oman osuutensa (50 %) hankkeesta, on kaupungin mahdollista harkita lainatakauksen myöntämistä rakennusaikaiselle rahoitukselle.

Terälahden Seutu ry:n rakennuttavan valokuituverkon rahoittamisesta on ollut keskusteluja aiemminkin ja yhdistys toimitti hankkeeseen liittyvän takaushakemuksenkin kaupungille keväällä 2021. Yhdistys kuitenkin peruutti hakemuksen syksyllä 2021, kun olivat järjestäneet hankkeen rahoituksen muutoin. Yhdistys on 16.3.2021 julkaissut mediatiedotteen, jossa se ilmoitti toteuttavansa valokuituverkon ElmoNet Oy:n kanssa. Hanke on yhdistyksen verkkosivujen perusteella edennyt toiseen vaiheeseen ja rakentumassa sekä laajenemassa.

Tiedoksi

Keskustan Tampereen valtuustoryhmä, Arto Vuojolainen, Jukka Männikkö

Liitteet

1 Valtuustoaloite - Keskustan valtuustoryhmä

Kaupunginvaltuusto, 19.08.2024, § 111

Valmistelijat / lisätiedot:
Vuojolainen Arto

Päätös

Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Päätösehdotus oli

Keskustan Tampereen valtuustoryhmän valtuustoaloite merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin rahoituksen periaatteiden muuttamiseksi, vaan voimassaolevien ehtojen täytyessä on kaupungin mahdollista harkita takauksen myöntämistä.

Tiedoksi

Keskustan Tampereen valtuustoryhmä, Arto Vuojolainen, Jukka Männikkö

Kokouskäsitely

Matti Järvinen ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Kannatus: Jouni Ovaska.

Valtuusto päätti yksimielisesti, että asia jätetään pöydälle.

Liitteet

1 Valtuustoaloite - Keskustan valtuustoryhmä

Kaupunginvaltuusto, § 134, 16.09.2024
Yhdyskuntalautakunta, § 198, 13.08.2024
Kaupunginhallitus, § 336, 02.09.2024

§ 134

Valtuustoaloite Tampereen ratikan etuuden vaikutusten selvittämiseksi risteyksissä muuhun liikenteeseen verrattuna – Veikko Vallin ja Arto Grönroos ym.

TRE:625/08.00.01/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 134

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Projektipäällikkö Mika Kulmala, puh. 050 382 6455, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasianjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Veikko Vallinin, Arto Grönroosin ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Veikko Vallin, Arto Grönroos, Ari Vandell, Mika Kulmala

Liitteet

1 Valtuustoaloite – Veikko Vallin ja Arto Grönroos ym.

Yhdyskuntalautakunta, 13.08.2024, § 198

Valmistelijat / lisätiedot:
Vandell Ari

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Veikko Vallinin, Arto Grönroosin ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Veikko Vallin, Arto Grönroos, Sakari Puisto ja 11 muuta valtuutettua ovat 29.1.2024 jättämässään valtuustoaloitteessa esittäneet selvityksen tekemistä Tampereen ratikan vaikutuksista risteyksissä muuhun liikenteeseen verrattuna.

Tampereen raitiotiejärjestelmän ensimmäisen osan yksi keskeisimmistä suunnitteluperusteista oli ratikan liikennöinnin säännöllisyyden, täsmällisyyden ja luotettavuuden varmistaminen. Suunnitteluvaiheessa lähtökohta oli pyrkiä raitiotieliikenteen metromaiseen täsmällisyyteen, jolla varmistetaan uuden, kaupungin kasvuun ja kaupunkikehitykseen merkittävästi vaikuttavan runkojoukkoliikennejärjestelmän kustannustehokkuus, asiakastyytyväisyys ja välityskyvyn potentiaalin lunastaminen. Jotta noihin tavoitteisiin olisi mahdollisuus päästä, matka-ajan, liittymäviiveiden ja pysäkkiaikojen pitää olla mahdollisimman lyhyitä.

Raitiotiejärjestelmän suunnittelussa huomiota kiinnitetään raiteiden saamiseen mahdollisuuksien mukaan omille väylille, jolloin ratikka pääsee liikennöimään myös ruuhka-aikaan samalla matkanopeudella kuin ruuhka-aikojen ulkopuolella. Rakennetussa ympäristössä kaupunkialueella läheskään joka paikassa tähän ei päästä, vaan raiteet suunnitellaan ja toteutetaan olemassa olevaan katuverkkoon ja liittymiin samaan tasoon kävelijöiden, pyöräilijöiden ja ajoneuvoliikenteen kanssa. Jotta saavutetaan suunnitteluperusteiden mukainen laatutaso ja tavoitteet uudelle runkojoukkoliikennejärjestelmälle, liikennevalo-ohjattuihin liittymiin tarvitaan ratkaisuja, joiden avulla ratikka saadaan sujuvasti ja turvallisesti liittymien läpi. Tavoitteena on lähes liikennevaloviiveetön raitiovaunujen kulku ja matka-aika matkustajille. Täysin liikennevaloviiveettömäksi matka-aikaa tiedetään olevan melko mahdotonta toteuttaa.

Katusuunnitelmien pohjalle suunnitellaan liikennevalo-ohjatuiksi määriteltyjen liittymien liikennevalojen rakennussuunnitelmat eli opastin- ja ilmaisinjärjestelyt ja perusteet liikennevalojen toiminnalle. Opastinjärjestelyt suunnitellaan joukkoliikenne- ja raitiovaunuopastimien pohjalle ja opastimien toimintaperiaatteet niin, että liikennöinti olisi mahdollisimman turvallista ja sujuvaa. Ilmaisimien avulla varmistetaan riittävän aikainen tieto ratikan tulosta ja vihreän järjestämisestä niin, että vaunua ei tarvitse alkaa pysäyttämään liian nopeasti ja valot toimivat mahdollisimman ennalta-arvattavasti. Ilmaisimien avulla ratikalle tulee ajolupa liikennevaloissa vain silloin kun ratikka on tulossa liittymään. Ilmaisinjärjestelyt suunnitellaan ottaen huomioon ratikan ajonopeus ja pysäkit. Liikennevalo-ohjauksessa liikennetekniseltä kannalta haastavia paikkoja ovat juuri ennen valo-ohjausta sijaitsevat pysäkit, jolloin pyyntöpaikka on rakennettava ennen pysäkkiä ja arvioitava pysäkillä kuluva aika. Hyvä puoli Tampereen ratikan liikennöinnissä on se, että raitiovaunu pysähtyy jokaisella pysäkillä, jolloin etuisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen on helpompaa raitiovaunujen kulun ennustettavuudesta johtuen. Ilmaisimina käytetään radassa olevia vaihteita, rataa rakennettavia ilmaisimia sekä paikannustietoon perustuvia ilmaisuja.

Raitiotieradan rakennussuunnitelmien perusteella tutkitaan liikenneteknisen toiminnan perusteita eli millä tavalla

liikennevalokojien ohjaus toteutetaan niin, että kokonaisuus olisi mahdollisimman hyvä. Kriittistä toimintaa on katuosuuksilla, missä liikennevalo-ohjattuja liittymiä on lähellä toisiaan. Yksittäisissä liittymissä ohjauksen suunnittelu ja toteutus on helpompaa. Tampereen keskustan katujaksoille on tutkittu vaihtoehtoja perinteisen kiinteäkiertoisen liikennevalo-ohjauksen ja reaaliaikaiseen liikennetilanteeseen mukautuvan adaptiivisen alueellisen ohjausmallin välillä. Sujuvuustarkastelujen pääpaino on raitiotieliikenteen sujuvuudessa, mutta myös yleistä muun liikenteen toimivuutta arvioidaan eli haetaan parasta mahdollista kokonaisuutta joka täyttää liikennejärjestelmän tavoitteet.

Liittymien toimivuustarkastelut tehdään VISSIM-simulointiohjelmalla ja tarkasteluajankohtana käytetään iltaruuhkatuntia. Eri liikennemuotojen liikennemäärät ja ratikkaliikenne vuoroväleineen saadaan Tampereen kaupunkiseudun liikenteen TALLI-ennustemallista ja joukkoliikenneviranomaisen Nyssestä. Raitieliikenteen sujuvuuden mittareina käytetään matka-aikaa, matka-aikojen hajontaa sekä pysähdysten ja viivytysten määrää. Bussiliikenteen sujuvuutta vertaillaan merkittävimpien reittien ajoaikojen ja viivytysten perusteella. Jalankulkijoiden kohdalla tarkastellaan viivytyksiä ja henkilöautoliikenteen osalta viivytyksiä, pysähdyksiä ja keskimääräisiä jonopituuksia merkittävimmissä liittymissä erilaisilla ratikkapainotuksilla. Lisäksi lasketaan alueellista matka-aikakertymää simuloituilta alueilta sekä liikennevalojen kiertoaikoja ja niiden hajontoja. Simulointien lopputuloksena on todettu, että adaptiivinen ohjausjärjestelmä toteuttaa liikennevalo-ohjausta kokonaisuutena paremmin, ratikan matka-ajat ja hajonnat ovat pienempiä ja tämä ohjaustapa onnistuu jakamaan vihreää liikennetilanteeseen nähden parhaiten. Kaikki kulkumuodot huomioiden adaptiivinen ohjausjärjestelmä tuottaa lyhimmat matka-ajat ja vähiten pysähdyksiä. Tutkimusten ja simulointien lopputuloksena ratikkareitin liikennevalojen liikenneteknistä toimivuutta suunniteltiin keskustan katujaksoille adaptiiviseen järjestelmään perustuen ja muualle perinteiseen erillisohjattuun ohjaukseen perustuen.

Adaptiivisessa alueellisessa ohjausjärjestelmässä alueen liikennetilanteesta rakennetaan reaaliaikainen tilannekuva, jonka perusteella järjestelmä lähettää alueen liikennevalokojille ohjauskäskyjä. Liikenneverkolla liikkuvat erityyppiset ajoneuvot painotetaan erilaisilla painokertoimilla, minkä jälkeen järjestelmä laskee, kuinka alueen liikennevaloja pitää ohjata niin, että kokonaiskustannus olisi mahdollisimman pieni. Painotuksia voidaan tehdä esimerkiksi yksikön kapasiteetin tai kuormituksen perusteella. Raitiovaunun matkustajakapasiteetti on 264 matkustajaa vaunua kohden, mikä tarkoittaa yhdellä ratikkalinjalla 7,5 minuutin vuorovälillä välityskyvyksi 4224 matkustajaa tunnissa. Henkilöauton keskikuormitus on 1,6 henkilöä (henkilöliikennetutkimus 2021). Mallissa kustannusta syntyy mm. matka-ajasta ja pysähdyksistä. Järjestelmä pystyy muuttamaan liittymien kiertoaikaa ja tarvittaessa vaiheiden järjestyksiä. Järjestelmän sisällä pystytään muuttamaan ajoneuvoluokkien painokertoimia sekä hienosäätämään ohjauspolitiikkaa esimerkiksi suosimaan tiettyjä tulosuuntia tai painottamaan matka-aikojen tai pysähdysten määrän

minimoimista. Järjestelmä edellyttää jonkun verran lisää ilmaisimien rakentamista ajoneuvoliikenteen tulosuunnille, jotta saadaan tarkempi tieto alueella olevasta liikennetilanteesta ohjauksen perusteeksi.

Tampereella oli jo ennen ratikkaa käytössä erilaisia etuusjärjestelyitä liikennevaloissa. Hälytysajossa olevat hälytysajoneuvot saavat vahvat etuudet kaikissa liittymissä ajoreitilleen ja aikataulustaan myöhässä olevat bussit joukkoliikenne-etuuksia eli vihreän aiennuksia ja pidennyksiä sekä ylimääräisiä vaiheita kaikissa liikennevaloliittymissä, joissa linjaliikenteen busseja kulkee. Pyöräilijät saavat pyöräilyn pääreiteillä pyöräilyn mobiilisovelluksen avulla automaattisia pyyntöjä ja vihreän pidennyksiä. Lisäksi on erikoisohjelmia mm. suojateiden vihreiden pidennyksiin ja Rantatunnelin sulkutilanteisiin. Nokia-areenan valmistumisen jälkeen areenan ympäristössä on erikoisohjelmia liikennevaloihin tapahtumien aikana. Näitä kokemuksia hyödynnettiin ratikan liikennevaloetuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Adaptiivista ohjausjärjestelmää oli jo ennen ratikkaa käytössä Rantatunnelin ympäristössä, ja järjestelmää laajennettiin keskusta-alueen ratikkareiteille. Ohjausjärjestelmän malli laadittiin ratikka- ja joukkoliikenne-etuuksineen, ja kojeisiin järjestelmä asennettiin ratikan raiteiden rakentumisen jälkeen.

Tampereen raitiotien ensimmäisen osan testi- ja tuotantovaiheen aikana vaunut on saatu kulkemaan säännöllisessä matka-ajassa ilman suurempia viivytyksiä. Liikennevalo-ohjausta optimoidaan jatkuvasti liikennetilanteiden ja liikenneverkon muutosten mukaan. Ratikkaliittymissä tämä on vaatinut paljon muutoksia ja järjestelmän säätämistä monilta osin. Eniten korjauksia ja työtä on tehty ilmaisuviiveiden määrittelyssä. Ilmaisuviivettä käytetään, kun ratikkapysäkki on lähellä liittymää ja ilmaisin on rakennettava jo ennen pysäkkiä. Ilmaisuviiveen avulla etuuspyynnön menemistä ohjauskojeelle viivytetään ohjelmallisesti ja päästään tilanteeseen, jossa ajolupa ratikalle tulee juuri silloin, kun ratikka lähtee pysäkiltä. Näin ratikan vaihe ei viivytä muuta liittymässä olevaa liikennettä. Paljon säätämistä on tehty myös jalankulkijoiden ja ajoneuvoryhmien odotusaikojen minimoimisessa. Haastavimpia paikkoja ovat olleet Sammon aukio, jossa on kaksi liikennevalo-ohjattua liittymää vierekkäin ja molemmat ratikkalinjat kulkevat liittymän läpi molempiin suuntiin. Haastavia paikkoja ovat olleet myös Tullin alue, rautatieaseman liittymä sekä Pirkankatu Hämeenpuistosta Pyynikintorille.

Ratikan etuuksien vaikutuksia on tutkittu ja tutkitaan jatkuvasti, jotta ohjausta voidaan datan perusteella parantaa. Selvityksiä on tehty mm. erilaisilla datoilla ja ilmakuvauksilla. Tampereen raitiotien linjalla 3 kokeiltiin kuuden minuutin vuoroväliä 22.-25.5.2023 klo 14-17:30. Tänä aikana selvitettiin liittymien toimintaa ja tehtiin vertailuja. Kokeilun aikana oli käynnissä jääkiekon MM-kilpailut, jolloin Areenan ympäristössä oli katuja suljettuna maanantaina 22.5. ja torstaina 25.5. Kisojen välipäivinä tiistaina 23.5. ja keskiviikkona 24.5. katuja ei ollut suljettuna. Kokeilun aikana tehtiin liikenteen sujuvuusanalyysiä TomTom-datan ja keskiviikkona 24.5. drone-kuvausten avulla. Datasta analysoitiin liittymien läpiajoaikoja ja niiden muutoksia suhteessa vertailujaksoihin. Tarkastellut

reitit suunniteltiin siten, että ne ylittävät raitiotien. Drone-kuvauksilla selvitettiin jonossa olevien ajoneuvojen määriä liittymissä. Lisäksi kerättiin joukkoliikenteen infojärjestelmästä joukkoliikenteen matka-aikoja pysäkkiväleiltä.

TomTom kerää jatkuvasti tietoa ajoneuvoista, matkapuhelimista, TomTom-laitteista ja ajoneuvovalmistajilta. Kerätty data anonymisoidaan GDPR-säännösten mukaisesti. Datan perusteella voidaan määrittää nopeus-, sujuvuus- ja reittitietoja. Tiedot kattavat noin 5-15 % ajoneuvoliikenteen liikennevirrasta. Datan perusteella mitattiin matka-aikoja ja verrattiin kuuden minuutin vuorovälin vaikutusta matka-aikoihin viikoilta 18, 20 ja 21 keväällä 2023. Viikoilla 18 ja 20 ajettiin iltaruuhkassa 7,5 minuutin vuorovälillä ja viikolla 21 testinä 6 minuutin vuorovälillä. Tarkastelua tehtiin mm. rautatieaseman liittymässä, Tullin kohdalla ja Sammon aukiolla. Datamäärät ovat rajallisia, joten tulokset ovat suuntaa antavia.

TomTom-aineiston mukaan Sammonaukiolla ruuhkaisin suunta oli Teiskontieltä vasemmalle Viinikankadulle kääntyminen, jossa keskimääräinen ajoaika Teiskontieltä Kalevan kirkon kohdalta Viinikankadulle Kalevan lukion kohdalle iltaruuhkassa kello 14-18 oli noin 135 sekuntia ja pahimman puolen tunnin aikaikkunan keskiarvo noin 180 sekuntia. Rautatieaseman liittymässä ruuhkaisin suunta oli Itsenäisyydenkatua länteen ja kääntyminen vasemmalle Rautatienkadulle etelään, jossa matka-aika oli keskimäärin noin 120 sekuntia. Itsenäisyydenkadun, Yliopistonkadun ja Tammelan puistokadun liittymässä ruuhkaisin suunta oli Yliopistonkatua pohjoiseen. Matka-ajat Yliopistonkatua suoraan Itsenäisyydenkadun yli pohjoiseen ja Yliopistonkadulta vasemmalle Itsenäisyydenkadulle kääntyttäessä oli keskimäärin noin 110-120 sekuntia.

Drone-kuvausten perusteella keskiviikkona 24.5. iltaruuhkan aikana Hämeenkadun ja Rautatienkadun liittymässä oli enimmillään yhteensä reilu 30 ajoneuvoa jonottamassa yhdeksällä kaistalla. Jonot purkautuivat vihreiden aikana. Itsenäisyydenkadun, Yliopistonkadun ja Kalevan puistotien liittymässä ajoneuvoja oli jonossa enimmillään noin 25 liittymän viidellä kaistalla, eniten Yliopistonkadun suunnassa. Sammonaukiolla yhdeksällä liittymiin johtavilla kaistoilla oli jonottavia ajoneuvoja keskimäärin yhteensä 30 ja enimmillään yhteensä noin 70. Aikajaksolla 16:49-16:52 ratikka ylitti liittymän jokaisella minuutilla ja joillakin minuuteilla kahdesti, minkä seurauksena jonot alkoivat kasvaa varsinkin Viinikankadun suunnassa pohjoiseen. Pahin hetki kesti noin 5-10 minuuttia ja sen aikana kaikki muut tulosuunnat tyhjenivät vihreän aikana Viinikankadun suuntaa pohjoiseen lukuun ottamatta. Yksittäisen ajoneuvon ajoaika liittymän läpi Viinikankatua välillä Salhojankatu – Itsenäisyydenkatu ruuhkaisimmassa tilanteessa oli noin 5,5 minuuttia. Drone-kuvausten perusteella haasteita oli vain muutamissa kohteissa, joissa jonot purkaantuivat suhteellisen nopeasti viimeistään 15 minuutissa.

Linjalla 3 siirryttiin ruuhka-aikoina kuuden minuutin vuoroväliin vuoden 2023 lopulla. Alueellisesta adaptiivisesta liikennevalojen ohjausjärjestelmästä on saatavissa tietoja liikennevaloliittymien

odotusajoista. Datasta poimittiin kahdeksan päivän keskimääräisiä ja pisimpiä odotusaikoja aikavälillä perjantaista 16.2.2024 perjantaihin 23.2.2024. Dataa analysoitiin raitioreitin pahimmista liittymistä.

- Sammon aukion liittymässä odotusajat ovat pisimmät. Pisimmät keskimääräiset odotusajat olivat Kalevan puistotieltä tullessa noin 97 sekuntia. Pisin päiväkohtaisten maksimiodotusaikojen keskiarvo oli Yliopistonkadulta noin 195 sekuntia. Samalla suunnalla päiväkohtainen maksimiodotusaika oli 300 sekuntia. Myös Teiskontieltä vasemmalle Kalevan puistotielle ja Viinikankadulle sekä Viinikankatua pohjoiseen olevien ajoneuvoryhmien odotusajat menivät tutkimusajankohtana muutamia kertoja 300 sekuntiin.
- Sammonkadun, Rieväkadun ja Jäähallinraitin liittymässä lyhyimmät keskimääräiset odotusajat olivat Sammonkatua idästä tulevilla noin 24 sekuntia ja päiväkohtaisten maksimiodotusaikojen keskiarvo noin 83 sekuntia. Pisimmät keskimääräiset odotusajat olivat Jäähallinraitilta tulevilla noin 46 sekuntia ja pisimmät päiväkohtaisten maksimiodotusaikojen keskiarvo oli Sammonkadulta vasemmalle Jäähallinraitille noin 200 sekuntia.
- Teiskontien ja Hippoksenkadun liittymässä lyhyimmät keskimääräiset odotusajat olivat Teiskontietä lännestä tulevilla noin 19 sekuntia ja päiväkohtaisten maksimiodotusaikojen keskiarvo noin 85 sekuntia. Pisimmät keskimääräiset odotusajat olivat Teiskontieltä vasemmalle Hippoksenkadulle kääntyvillä noin 61 sekuntia, päiväkohtaisten maksimiodotusaikojen keskiarvo noin 168 sekuntia ja Hippoksenkadulta, jossa odotusaikojen keskiarvo noin 45 sekuntia ja pisimmät päiväkohtaisten maksimiodotusaikojen keskiarvo noin 209 sekuntia. Jalankulkijoiden keskimääräiset odotusajat olivat pisimmillään noin 45 sekuntia ja päiväkohtaisten maksimiodotusaikojen keskiarvo pisimmillään noin 120 sekuntia.
- Itsenäisyydenkadun, Yliopistonkadun ja Tammelan puistokadun liittymässä pisimmät keskimääräiset odotusajat olivat Itsenäisyydenkadulta vasemmalle Yliopistonkadulle kääntyvillä noin 54 sekuntia. Pisimmät päiväkohtaisten maksimiodotusaikojen keskiarvo oli Yliopistonkadulta noin 195 sekuntia.

Suurimmaksi osaksi reiteistä ratikka kulkee ajoneuvoliikenteen pääsuunnan suuntaisesti eli sillä ei ole merkittävää haittaa pääsuunnan liikenteen sujuvuudelle. Raiteiden suuntaisilla suojateilla ja ajoneuvoliikenteellä on samanaikainen vihreä ratikan kanssa. Kyseiseltä suunnalta myös oikealle kääntyminen on mahdollista. Ratikan kanssa samanaikaisesti ei ole mahdollista antaa vihreää vasemmalle kääntyville ajoneuvoille, eikä rataa risteävälle suojatielle. Raitiotiekaduilla pyritään toteuttamaan vasemmalle kääntyville ajoneuvoille omat kääntymiskaistat ja rataa risteäville jalankulkijoille ja pyöräilijöille riittävän leveät odotustilat radan ja ajokaistojen väliin.

Keskeisin haaste välityskyvyssä tulee kaksois- tai kolmoisliittymissä eli paikoissa kuten Sammonaukio, Rautatieaseman edusta sekä Hämeenkadun ja Hämeenpuiston kohta, missä on useita liittymiä samalla liittymäalueella ja liittymäalueet ovat laajoja. Laajat liittymät vaativat peräkkäisissä liittymissä yhtäaikaista vihreitä, koska jonotustiloja ei

liittymien välissä ole. Laajan liittymäalueen pitkät poistumismatkat pidentävät vihreiden välisiä vaihtumisaikoja. Pitkät vaihtumisajat taas pidentävät kiertoaikaa tai lyhentävät vihreitä aikoja ja vähentävät välityskykyä. Kyseiset paikat ovat olleet liikennevalojen ohjelmoinnin kannalta haastavia jo ennen ratikkaa. Ratikan liikennöidessä haastavimpia paikkoja näistä ovat ne liittymät, joissa kulkevat molemmat ratikkalinjat ja niissä liittymissä ne tulosuunnat, joissa kuljetaan raiteiden yli. Vuorovälin tihentäminen 6 minuuttiin linjalla 3 toi haastetta, koska 8 vaunun sijaan ajetaan 10 vaunua tunnissa suuntaansa. Lisäksi toisen linjan ajaessa 7,5 min vuorovälillä ja toisen 6 min vuorovälillä, vaunut eivät tule liittymään tasaisesti vuorotellen vaan aina määräväleihin ne tulevat liittymään ajallisesti hyvin lähellä toisiaan. Tampereen Raitiotie Oy:llä ja Nyssellä on selvityksessä raitiovaunujen pidentäminen 47 metriin. Pidemmät vaunut saattavat helpottaa raitiovaunujen ruuhkaisuutta niin, että 6 minuutin vuorovälille ei ole tarvetta pitkien vaunujen tultua liikenteeseen.

Ajoneuvoliikenteen ruuhkapiikki raiteiden ylittävälle suunnille tulee, jos ratikat tulevat peräkkäin liittymään eri suunnista. Tähän haasteeseen on yritetty vaikuttaa raitiotieliikenteen alettua mm. säätämällä aikatauluja niin, että pyrittiin aikaansaamaan tilanne, jossa vaunut kohtaisivat pahimmissa paikoissa ja eri suuntiin kulkevat ratikat saataisiin liittymästä läpi samassa liikennevalovaiheessa. Pitkillä linjoilla pysäkkiaikojen ja sitä kautta matka-aikojen vaihteluilla tämä johti kuitenkin siihen, että vaunut osuivat useammin juuri peräkkäin liittymään, jolloin tilanne liittymän toiminnan suhteen jopa heikkeni. Yleisesti nykytilanteessa ajoneuvoliikenteen ruuhkapiikit ovat arkena iltapäivisin ja ajallinen kesto on melko lyhyt, noin 15-30 minuuttia.

Työtä liikennevalojen ohjausjärjestelmän parantamiseksi ratikkaliittymissä tehdään päivittäin. Adaptiivista järjestelmää optimoidaan mm. eri vaiheiden toteutusjärjestystä ja vaiheiden toteutumista erilaisten etuusjärjestelyiden jälkeen eli mille ryhmälle vihreää annetaan missäkin järjestyksessä. Järjestelmää ollaan parasta aikaa päivittämässä uuteen versioon, joka mahdollistaa uusia ominaisuuksia ja tehokkaamman ohjauksen. Lisäksi on käynnissä diplomityö "kestävän liikenteen hallinnan periaatteet adaptiiviseen liikennevalo-ohjaukseen Tampereella", jossa haetaan ratkaisuja ja vaihtoehtoja liikennevalo-ohjausjärjestelmän käyttöön niin, että ohjauseriaatteet toimisivat mahdollisimman ympäristöystävällisesti ja mahdollisimman vähän päästöjä tuottavasti lähtien kulkutavan valinnasta alueella olevan liikenteen ohjaamiseksi.

Jotta joukkoliikenne olisi mahdollisimman hyvä ja houkutteleva asiakaskokemus matkustajille, on sen reitti oltava tiedossa, matka-ajan oltava nopea sekä vuorovälin riittävän tiheä, täsmällinen ja ennustettava. Tällöin joukkoliikenteen käyttö perustuu ennalta tiedossa oleviin ja toteutuviin pysäkkiaikatauluihin, jotka toteutuvat hyvin suurella todennäköisyydellä ja pienellä hajonnalla tai vuoroväli on niin tiheä, että aikataulua ei matkustajan tarvitse katsoa. Keskeisiä houkuttelevia asioita ovat myös joukkoliikennematkan hinta suhteessa siitä saatavaan palveluun ja matkan maksamisen helppous. Kun nämä toteutuvat, on joukkoliikenne kilpailukykyinen esimerkiksi henkilöautoliikenteeseen

verrattuna ja houkuttaa matkustajia pienen henkilökuormituksen ajoneuvoista suurempia joukkoja liikuttavaan ympäristöystävällisempään liikkumiseen. Myös matkaketjujen mahdollistaminen esimerkiksi erilaisten sujuvien liityntäpysäköintiratkaisuiden avulla lisäävät joukkoliikenteen käyttöä. Nämä erilaiset joukkoliikenteen houkuttelevuutta lisäävät asiat ovat eduksi myös bussiliikenteelle ja muulle ammattiliikenteelle sekä niille, joiden on tultava henkilöautolla keskusta-alueelle.

Liikennejärjestelmän suunnittelun keskeinen tavoite on, että Tampereen keskusta on helposti saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla. Etuuksien avulla matka-aika voidaan pitää kilpailukykyisenä ja ennakoitavana sekä vaunujen välit säännöllisinä eli odotusajat ovat maksimissaan vuorovälin mittaisia. Nämä ovat kulkutavan valinnan kannalta tärkeitä asioita ja houkuttelee käyttöön. Tampereen Ratikalla tehdään nykytilanteessa yli 15 miljoonaa matkaa vuodessa. Matkustajamäärä tulee kasvamaan, kun raitiotierata Lentävänniemeen avataan liikenteelle tammikuussa 2025. Mikäli merkittävä osa näistä matkoista tehtäisiin joukkoliikenteen sijaan henkilöautolla, pahenisivat Tampereen kaupunkiseudun katu- ja tieverkon ruuhkat entisestään.

Tehokkaat joukkoliikenne-etuudet ovat edellytys toimivalle raitiotieliikennöinnille. Ilman etuuksia vaunut ajaisivat hyvin todennäköisesti ajoittain peräkkäin liittymiin ja pysäkeille, mikä toisi haasteita liikennöinnin suunnitteluun, lisäksi joukkoliikenteen liikennöintikustannuksia ja pidentäisi matkustajien matka-aikaa. Raitiotien liikennevaloetuisuuksien poistaminen yhdestäkin liittymästä johtaisi jo siihen, että vuorovälit eivät pysyisi säännöllisinä ja valoissa odottamaan joutuneen vaunun pysäkkiajat pitenisivät, koska ihmisiä on pysäkillä enemmän. Vastaavasti perässä tuleva vaunu ottaisi edellä menevää kiinni päästessään valoista nopeammin läpi ja pienempien pysäkkiaikojen vuoksi. Kun vaunut ajavat epäsäännöllisin vuoroväleihin, menetetään hyvä palvelutaso. Tähän vaikuttaa erityisesti vaunujen kiertoaika linjalla. Jos linjan läpiajoon menee pidemmän aikaa mm. puuttuvien liikennevaloetuuksien takia, tarvitaan lisää raitiovaunuja ja kuljettajia tarjoamaan samaa palvelua. Tästä aiheutuu merkittäviä lisäkustannuksia joukkoliikennejärjestelmälle sekä korotuspainetta joukkoliikenteen matkalippujen hinnoitteluun.

Ratikan liikennevaloetuuksien lisäksi liikenneturvallisuuden lisäksi myös työturvallisuus- ja työhyvinvointiasia. Raitiovaunu ei pysähdy nopeasti, vaikka kuljettaja tekisi hätäjarrutuksen. Nopeat pysähdykset ovat liikenneturvallisuusriskin lisäksi riski ratikassa oleville matkustajille erilaisten horjahdusten ja mahdollisten kaatumisten muodossa. Raitiovaunuissa matkustetaan bussiliikennettä enemmän seisten. Kuljettajilta saadun palautteen perusteella liikennevaloetuuksien poistaminen työssä viihtymisen kannalta tärkeä asia, etuudet luovat vaunun kuljettamiseen ennakoitavuutta ja nopeutta ja näin vähentävät stressiä sekä lisäävät työssä jaksamista ja työturvallisuutta.

Tampereen liikennejärjestelmä on viime vuosina kokenut suuren muutoksen kaupungin kasvusta syntyneen lisääntyneen liikkumistarpeen myötä. Katuverkkoon kaupungin keskusta-alueella on rakennettuun

ympäristöön toteutettu kaupunkikehityshankkeena suuria matkustajamääriä kuljettava raitiotiejärjestelmä ja raiteiden varteen onkin asukkaiden määrä nopeasti kasvanut. Nykyisillä liikennejärjestelyillä suuren joukkoliikennekapasiteetin ratikka on saavuttanut suuren suosion, sen liikennöinti on tehokasta niin nopeuden, täsmällisyyden kuin kustannustenkin osalta ja näin tukee kasvavan kaupungin kehittymistä. Keskimääräiset matkustajamäärät ovat kymmeniä tuhansia päivässä.

Vahvat liikennevaloetuedet ovat olleet suunnittelusta ja rakentamisesta lähtien perusteita, joiden pohjalle raitiotiejärjestelmä on toteutettu. Uuden liikennemuodon sulauttaminen olemassa olevaan, jo valmiiksi ruuhkaiseen, katuverkkoon tuo haasteita, mutta myös mahdollisuuksia. Olemassa olevan toimivan raitiotiejärjestelmäkokonaisuuden, sen kustannustehokkaan luotettavan liikennöinnin ja kaupungin tulevaisuuden tavoitteiden toteuttamiseksi joukkoliikennejärjestelmä on hyvä pitää houkuttelevana ja asiakaskokemus positiivisena. Tämän vuoksi runkojoukkoliikenteen ratikalla on syytä pitää vahvat etuusjärjestelyt myös tulevaisuudessa. Tämä ei poista sitä, etteikö liikennevalojärjestelmää ja sen osia kehitetä jatkuvasti kokonaisuus huomioiden ja kuhunkin tilanteeseen sopivan kompromissin löytämiseksi ja mm. jalankulkijoiden ja ajoneuvoliikenteen viiveiden minimoimiseksi. Ajoneuvoliikenteelle ruuhkapiikit ovat kuitenkin ajallisesti melko lyhyitä jaksoja arkivuorokaudesta, ja jonot tyhjenevät nopeasti.

Edellä kuvatuissa tarkasteluissa on käsitelty vuorokauden ruuhkaisinta liikennetilannetta. Pääosan arkivuorokausistakin liikenne sujuu mainituissa katuliittymissä sujuvasti. Liikennevalojen ohjausta optimoidaan jatkuvasti liikennetilanteiden muuttumisen mukaan. Kadulla kulkijat muuttavat myös kulkutottumuksiaan ruuhkaisuuden takia. Tiettyyn aikaan erityisen ruuhkaiseksi koettua liittymän tulosuuntaa vältetään valitsemalla toinen reitti tai muuttamalla hieman liikkumisen ajankohtaa kyseisen liittymän läpi.

Tiedoksi

kh

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginhallitus, 02.09.2024, § 336

Valmistelijat / lisätiedot:

Nurminen Mikko

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Veikko Vallin, Arto Grönroosin ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Veikko Vallin, Arto Grönroos, Ari Vandell, Mika Kulmala

Liitteet

1 Valtuustoaloite – Veikko Vallin ja Arto Grönroos ym.

Kaupunginvaltuusto, § 135, 16.09.2024
Kaupunginhallitus, § 317, 26.08.2024

§ 135

**Valtuustoaloite hyvinvointisuunnitelman selvittämiseksi ikääntyville tamperelaisille –
Sinikka Torkkola ym.**

TRE:1036/05.00.01/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 135

Valmistelijat / lisätiedot:
Linnamaa Reija

Valmistelijan yhteystiedot

Hyvinvointijohtaja Tarja Puskala, puh. 050 595 1079, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Sinikka Torkkolan ja allekirjoittaneiden valtuutettujen valtuustoaloite ja siihen annettu kaupunginhallituksen lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Sinikka Torkkola ym., Reija Linnamaa, Tarja Puskala, Lauri Savisaari, Mika Vuori, Jaana Ylänen

Liitteet

1 Valtuustoaloite – Sinikka Torkkola ym.

Kaupunginhallitus, 26.08.2024, § 317

Valmistelijat / lisätiedot:
Linnamaa Reija

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Sinikka Torkkolan ja allekirjoittaneiden valtuutettujen valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Valtuutettu Sinikka Torkkola ja allekirjoittaneet ovat aloitteessaan nostaneet esiin huolen tamperelaisten ikääntyneiden toimintakykyä ja hyvinvointia edistävien palveluiden poistumisesta hyvinvointialueen aloitettua. Aloitteessa esitetään, että Tampereen kaupunki 1) selvittää millaisia toimintakykyä ja hyvinvointia tukevia palveluja on ikääntyneille tamperelaisille tarjolla, 2) millaisia palveluja ikäihmiset tarvitsevat ja 3) valmistelee näiden selvitysten pohjalta ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman.

Tampereen kaupunki kokoaa seuraavaan vuosien 2026–2029 hyvinvointisuunnitelmaan elinkaaren mukaisesti jaotellut hyvinvoinnin edistämisen palvelut sekä kunnassa että hyvinvointialueen yhdyspinnoilla. Tampereen hyvinvointisuunnitelma ja hyvinvointikertomus pohjaavat Stiglitzin kahdeksaan hyvinvointivarantoon, joiden kautta tullaan tarkastelemaan laajasti eri-ikäisten tamperelaisten hyvinvointia. Suunnitelma nostaa esiin hyvinvointikertomuksen tietopohjasta johdetut painopisteet. Tietopohjassa tarkastellaan indikaattoritietojen lisäksi ilmiöitä ja palvelutarpeita sekä kolmannelta sektorilta, vanhusneuvostolta ja asukkailta saatavaa tietoa. Näiden tietojen kautta nostetaan hyvinvointisuunnitelmassa esiin tavoitteet ja määritellään vastuutahot.

Laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma laaditaan aina valtuustokausittain. Seuraavan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadinta on aloitettu. Hyvinvointikertomuksessa tuodaan esiin keskeiset indikaattoritiedot tamperelaisten hyvinvoinnin tilasta kuluneelta valtuustokaudelta. Hyvinvointisuunnitelma keskittyy valtuustokauteen 2026–2029 ja se tulee olemaan kokoava suunnitelma, joka sisältää sekä lasten- ja nuorten, ehkäisevän päihdetyön, ikäystävällinen kunta -suunnitelman (ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma), tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman ja kotouttamisen ohjelman osa-alueet. Tampereen edellinen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma oli sosiaali- ja terveyspalveluiden laatima päättyen vuoteen 2022.

Kaupungin keväällä 2024 käynnistynyt hyvinvoinnin kehitysohjelma (2024–2027) edistää osaltaan ikääntyneiden terveyttä ja hyvinvointia. Kehitysohjelmassa yhtenä tavoitteena on yhteisöllisyyden kokemuksen lujittuminen, sisältäen ikääntyneiden sosiaalisuuden ja toimintakyvyn lisäämisen. Kehitysohjelman tavoitteena on syventää tamperelaisten toimijoiden laaja-alaista yhteistyötä ikääntyneiden hyvinvointityön vaikuttavuuden edistämiseksi. Lisäksi kehitysohjelman puitteissa on haettu sosiaali- ja terveysministeriön terveyden edistämisen määrärahaa Etsivä kulttuurinen vanhustyö -hankkeelle (2025–2027), jossa tavoitteena on löytää ratkaisuja kulttuuri- ja liikuntapalveluiden turvaamiseksi ikääntyneille lähitorien palveluverkon muutoksessa.

Tiedoksi

Sinikka Torkkola ym., Reija Linnamaa, Tarja Puskala, Lauri Savisaari, Mika Vuori, Jaana Ylänen

Liitteet

1 Valtuustoaloite – Sinikka Torkkola ym.

Kaupunginvaltuusto, § 136, 16.09.2024
Yhdyskuntalautakunta, § 199, 13.08.2024
Kaupunginhallitus, § 337, 02.09.2024

§ 136

Valtuustoaloite maahan heijastettujen katumerkintöjen kokeilemiseksi kevyen liikenteen väylillä – Juhana Suoniemi

TRE:1041/08.00.01/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 136

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Projektipäällikkö Mika Kulmala, puh. 050 382 6455, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasianjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Juhana Suoniemen valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Juhana Suoniemi, Ari Vandell, Mika Kulmala

Liitteet

1 Valtuustoaloite – Juhana Suoniemi

Yhdyskuntalautakunta, 13.08.2024, § 199

Valmistelijat / lisätiedot:
Vandell Ari

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Juhana Suoniemen valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Juhana Suoniemi on 19.1.2024 jättämässään valtuustoaloitteessa esittänyt heijastettavien katumerkintöjen kokeilua Keskustorilla, Hämeensillalla ja Hatanpään valtatiellä talvella 2024-2025

Valaistuksen ja valaisintekniikoiden kehityttyä valoa voidaan käyttää apuna monessa asiassa, myös liikenteen ohjauksessa. Uusimpia ratkaisuja ovat mm. liikennevaloissa punaisen valon heijastaminen viivaksi maahan ennen suojatien ylitystä.

LED-tekniikkaa hyödyntävillä Gobo-projektoreilla voidaan heijastaa erilaisia hyvinkin tarkkoja kuvioita esimerkiksi rakennusten seiniin tai maahan. Tällaisella tekniikalla voidaan heijastaa myös liikennemerkkejä ja katumerkintöjä. Merkinnät voivat olla myös värillisiä.

Tampereella ensimmäinen kohde tällaisten valaisintekniikalla toteutettavien liikennemerkkien heijastamiselle katuun on Hatanpään valtatie pohjoispää, johon on suunniteltu 14 merkkiä heijastettavaksi kävelyn ja pyöräilyn väylille. Projektoreiden rakennussuunnitelmat ovat käynnissä ja toteutus kilpailutuksen jälkeen vielä vuonna 2024.

Toteutuksen jälkeen seurataan Hatanpään valtatie kohteiden toimivuutta ja kustannuksia ylläpitöineen. Tämän jälkeen seurannan perusteella päätetään heijastavien katumerkintöjen käytön periaatteista ja niiden käytön laajentamisesta.

Maahan heijastettavat liikennemerkit ovat nousseet esiin myös osallistuvassa budjetoinnissa.

Tiedoksi

kh

Liitteet

1 Valtuustoaloite – Juhana Suoniemi

Kaupunginhallitus, 02.09.2024, § 337

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Juhana Suoniemen valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Juhana Suoniemi, Ari Vandell, Mika Kulmala

Liitteet

1 Valtuustoaloite – Juhana Suoniemi

§ 137

Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet

TRE:95/00.01.03/2024

Perustelut

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä, valtuutetulla ja valtuutetun sijaan saapuneella varavaltuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloitteen jättämisestä tulee ilmoittaa sähköisesti sihteeristölle sähköpostiosoitteella valtuuston. sihteeristo@tampere.fi ennen kokouksen alkamista.

§ 138
Kokousraportit

TRE:96/00.02.01/2024

Päätösehdotus

Kokousraportit otetaan pöytäkirjaan liitteeksi.

Kaupunginvaltuusto, § 139, 16.09.2024
Kaupunginhallitus, § 330, 02.09.2024
Tilapäinen valiokunta, § 18, 03.09.2024
Tilapäinen valiokunta, § 24, 11.09.2024

§ 139

Tilapäisen valiokunnan ehdotus valtuustolle apulaispormestari Ilkka Sasin erottamiseksi

TRE:3261/00.01.05/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 139

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285 ja johtava juristi Riikka Viitaniemi, 050 526 3225, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

1. Todetaan apulaispormestari Ilkka Sasin menettäneen valtuuston luottamuksen.
2. Erotetaan kuntalain 34 §:n nojalla apulaispormestari Ilkka Sasi apulaispormestarin tehtävästä.
3. Todetaan, että erotettu apulaispormestari Ilkka Sasi pysyy toimessaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö.

Asia käsitellään ylimääräisenä asiana valtuuston 16.9.2024 kokouksessa.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta erikseen kokouksessa.

Tilapäinen valiokunta on käsitellyt asiaa ja todennut perusteluiksi epäluottamukselle seuraavaa:

Apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena.

Kaupungin tehtävien hoitamisen kannalta ja apulaispormestarin keskeisestä asemasta johtuen on tarve saada asia kiireellisesti käsitellyksi.

Tiedoksi

Ilkka Sasi

Liitteet

- 1 Liite Tilapäinen valiokunta 11.9.2024 Vastaus tilapäiselle valiokunnalle 10.9.2024
- 2 Liite Tilapäinen valiokunta 11.9.2024 Vastaus tilapäiselle valiokunnalle 10.9.2024 Liite 1

- 3 Liite Tilapäinen valiokunta 11.9.2024 Vastaus tilapäiselle valiokunnalle 10.9.2024 Liite 2
4 Liite Tilapäinen valiokunta 11.9.2024 Lisa#selvitys tilapa#iselle valiokunnalle 6.9.2024
5 Liite Tilapäinen valiokunta 23.8.2024 Vastaus tilapäisen valiokunnan esittämiin kysymyksiin 19.8.2024
6 Liite Tilapäinen valiokunta 23.8.2024 Valitus Sasi Ilkka 8.8.2024
7 Liite Tilapäinen valiokunta 9.8.2024 Selvitys apulaispormestarin asemasta
8 Liite Tilapäinen valiokunta 9.8.2024 Kuntaliiton lausunto

Kaupunginhallitus, 02.09.2024, § 330

Valmistelijat / lisätiedot:
Yli-Rajala Juha

Päätös

Kaupunginhallituksen lausunto tilapäiselle valiokunnalle:

Tilapäisen valiokunnan hankkiman selvityksen perusteella todetaan, että apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena. Apulaispormestari Ilkka Sasille ei ole syntyneessä tilanteessa myöskään voitu osoittaa kaikkia apulaispormestarille kuuluvia tehtäviä.

Koska kyse on ensisijaisesti kaupunginvaltuuston poliittisesta ja muusta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, kaupunginhallitus ei ota kantaa siihen, tuleeko apulaispormestari tässä tapauksessa erottaa luottamuksen menettämisen perusteella.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Kaupunginhallituksen lausunto tilapäiselle valiokunnalle:

Tilapäisen valiokunnan hankkiman selvityksen perusteella todetaan, että apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytymistä ja rikosepäilyä koskevat mediakirjoitukset sekä negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena. Koska kyse on ensisijaisesti kaupunginvaltuuston poliittisesta ja muusta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, kaupunginhallitus ei ota kantaa siihen, tuleeko apulaispormestari tässä tapauksessa erottaa luottamuksen menettämisen perusteella.

Perustelut

Kaupunginvaltuuston 1.7.2024 § 101 päätöksellä asetettu tilapäinen valiokunta on pyytänyt kaupunginhallitukselta lausuntoa apulaispormestari Ilkka Sasin erottamisvaatimuksesta sekä apulaispormestarin luottamuksen menettämisen syistä.

Tilapäisen valiokunnan valmistelutehtävä

Valtuusto asetti 1.7.2024 § 101 tilapäisen valiokunnan valmistelemaan valtuustolle mahdollista apulaispormestari Ilkka Sasin erottamista.

Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan apulaispormestaria Ilkka Sasi on ollut epäilty rikoksesta, joka on esitutkinnassa ja syyteharkinnassa nimikkeellä seksuaalinen ahdistelu ja alkoholirikos. Länsi-Suomen syyttäjälueen aluesyyttäjä Joni Köykkä on tehnyt asiassa 26.8.2024 syyttämättäjäättämispäätöksen. Syyttäjä on katsonut, ettei rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi ole todennäköisiä syitä. Kuntalain 35 § mukaisesti tilapäisen valiokunnan tehtävä on valmistella valtuustolle päätösehdotus toimielimen luottamushenkilöiden mahdollisesta erottamisesta. Tätä valmistelua varten tilapäisen valiokunnan tulee koota asian ratkaisemiseksi riittävä selvitys, kuultava hallintolain 34 § mukaisesti asianosaisia sekä lisäksi kuntalain 35 § mukaan pyydettävä kaupunginhallitukselta lausunto. Tilapäisen valiokunnan kokoamat lausunnot ja muu aineisto ovat esityslistan oheismateriaalina.

Epäluottamus erottamisperusteena

Luottamushenkilön erottamattomuuden periaatteella kunnallishallinnossa tarkoitetaan luottamustoimen jatkuvuutta ja luottamushenkilön aseman erityistä pysyvyyttä. Kunnan luottamushenkilön aseman erityinen pysyvyys tarkoittaa sitä, että luottamustoimi voidaan päättää kesken toimikauden vain laissa erikseen säädetyn toimivallan perusteella.

Vuoden 1995 kuntalaissa otettiin kunnallishallinnossa käyttöön ns. sovellettu parlamentarismi, jolla pyritään poliittisen vastuun tehostamiseen. Valtuuston aseman ylimpänä toimielimenä katsottiin edellyttävän, että luottamushenkilö voidaan erottaa epäluottamuksen perusteella. Hallintovaliokunta arvioi, että säännöksellä on merkitystä jo olemassaolollaan. Samassa yhteydessä kuntalakiin otettiin pormestarin ja apulaispormestarin erottamista koskevat nimenomaiset säännökset. Kuntalain 34 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta. Erottaminen voi perustua poliittiseen harkintaan, minkä vuoksi laissa ei ole säädetty erottamisperusteista.

Hallinnon oikeusperiaatteet rajoittavat valtuuston harkintavaltaa, eikä erottaminen saa perustua mielivaltaan. Tarkoitussidonnaisuuden periaate edellyttää viranomaisen toiminnan edistävän viranomaisen oman tehtävän toteuttamista ja kulloinkin sovellettavan lain tavoitteita. Viranomaisella ei saa olla toiminnassaan vääriä vaikuttimia – harkintavaltaa ei saa käyttää väärin.

Kuntalain 34 §:n soveltamisesta on vain vähän oikeuskäytäntöä tai oikeuskirjallisuudessa esitettyjä kannanottoja. Tämän vuoksi tilapäinen valiokunta pyysi valtuustolle valmisteltavan päätösehdotuksen tueksi Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunnon kuntalain tulkinnasta ja luottamushenkilöiden erottamattomuusperiaatteesta, luottamushenkilöiden erottamisen perusteista sekä poliittisen harkinnan merkityksestä.

Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunto

Suomen Kuntaliitto ry:n 6.8.2024 päivätyssä lausunnossa todetaan muun ohella: ”Epäluottamus voi perustua yksittäisen luottamushenkilön

tapauksessa esimerkiksi tämän toimintaan tai käyttäytymiseen luottamustehtävässä tai sen ulkopuolella. Epäluottamuksen syynä voi olla myös toimimattomuus tai passiivisuus tehtävässä. Perusteena voi olla myös esimerkiksi rikosepäily tai sopimaton käytös. Merkitystä ei ole sillä, johtaako esimerkiksi rikosepäily myöhemmin oikeudellisiin seuraamuksiin.”

Lisäksi Kuntaliiton lausunnossa todetaan: ”Luottamus tai sen puute ovat arvostuksenvaraisia ja herkkiä muuttumaan ajan ja olosuhteiden mukaisesti. Poliittiselle harkinnalle luonteenomaista ylipäätään on myös muiden kuin ”puhtaasti” oikeudellisten näkökohtien huomioon ottaminen. Tällaisia näkökohtia ovat yhteiskuntapoliittiset päämäärät ja myös esimerkiksi kaupungin julkisuuskuva: minkälaisia arvoja kaupungin toiminnoissa vaalitaan, toteutuvatko ne myös käytännössä ja puututaanko arvojen vastaiseen toimintaan. Riittävä luottamus on edellytyksenä sille, että luottamushenkilö voi toimia tehtävässään menestyksekkäästi. Siten luottamuksen voi menettää, vaikka luottamushenkilön menettely ei olisi juridisesti arvioiden suorastaan lainvastaista tai rikosoikeudellisesti rangaistavaa. Tätä juuri voi pitää poliittisen harkinnan ytimenä. Luottamuksen menettämisen voi käytännössä aiheuttaa myös luottamushenkilön toiminta itse luottamustehtävän ulkopuolella tai vapaa-ajallakin. Harkintavaltaa käytettäessä vastakkain tulee punnita kaikkia asiassa esiin tulevia näkökohtia ja arvioida mm. seuraamusten suhteellisuus.”

Asianosaisen kuuleminen

Tilapäinen valiokunta on 9.8.2024 päättänyt varata apulaispormestari Ilkka Sasille tilaisuuden antaa kirjallisesti selityksensä luottamuksen menetyksen syistä ja erottamisvaatimuksesta. Selitys oli annettava viimeistään 19.8.2024.

Sasi on kuulemiseen antamassaan vastauksessa katsonut toimineensa Tampereen kaupungin apulaispormestarina hallintosäännön ja hyvän hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisesti. Sasi on katsonut, että hänellä on erinomaiset toimintaedellytykset apulaispormestarina työskentelyyn ja yhteistyöhön.

Vastauksessa Sasi toteaa, että pelkkä uutisointi ei voi olla riittävä peruste erottamiseen, vaan erottamisen on perustuttava erottamismenettelyn kohteena olevan objektiivisesti todennettavissa olevaan menettelyyn. Muussa tapauksessa erottamiseen riittäisi käytännössä tarkoitushakuisesti käynnistetty tosiasioille perustumaton julkisuuskampanja.

Sasi katsoo, että jos tässä tapauksessa päädytään ehdottamaan erottamista saattikka erottamiseen, päätöstä on pidettävä hallinnon oikeusperiaatteiden vastaisena. Sasi esittää, että prosessia on ollut laittamassa vireille ja tilapäisen valiokunnan asettamisesta päättämiseen on osallistunut esteellinen henkilö. Lisäksi Sasi on esittänyt, että hänelle on varattava mahdollisuus lausua kaikesta valiokunnan selvitystyön aikana kertyneestä aineistosta, kuten kuntalain 35 § 3 momentin

perusteella hankittavasta kunnanhallituksen lausunnosta ja tilapäisen valiokunnan ehdotuksen perusteluista. Sasi katsoo tämän olevan tarpeen myös sen vuoksi, että kuulemiselle varattu määräaika oli lyhyt.

Sasin valitus hallinto-oikeudelle

Sasi on kuulemisessa antamamassaan vastauksessa viitannut myös Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle 8.8.2024 tekemänsä valitukseen ja siinä esittämiinsä väitteisiin. Sasi on liittänyt valituksensa tilapäiselle valiokunnalle antamaansa vastaukseen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus ei ole vielä pyytänyt Tampereen kaupungilta lausuntoa Sasin valituksesta.

Menettelyä koskevat väitteet

Sasi on valituksessaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle muun ohella esittänyt, että kaupunginhallituksen jäsen ja Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenjohtaja Anne-Mari Jussila olisi ollut esteellinen käsittelemään asiaa. Asiassa ei kuitenkaan ole tullut esille seikkoja, joiden perusteella Jussila olisi ollut esteellinen päättämään tilapäisen valiokunnan asettamisesta kaupunginhallituksessa ja valtuustossa.

Asianosaisen kuulemisen on suorittanut asian valmistelusta vastaava tilapäinen valiokunta. Kuulemismenettely on toimitettu hallintolain 34 §:n mukaisesti. Hallintolain 33 ja 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Määräajan on oltava asian laatuun nähden riittävä. Asianosaiselle on samalla ilmoitettava, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista. Sasi ei ole pyytänyt lisää aikaa selityksen antamiselle.

Kuntaliiton julkaisun Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluviin asioissa kunnanhallituksen lausunto. Lähtökohtana on, että kunnanhallitukselle varataan tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta asianosaisten kuulemisen jälkeen, ennen asian viemistä valtuuston käsiteltäväksi.

Yhteenveto

Valtuuston epäluottamus on riittävä peruste apulaispormestarin erottamiseen. Poliittista tai tarkoituksenmukaisuusharkintaa rajoittavat hallintolain 6 §:n mukaiset hallinnon oikeusperiaatteet. Erottamispäätöksessä on yksilöitävä, mihin luottamuspuola perustuu ja miksi apulaispormestari ei nauti luottamusta.

Kuntalain 69 §:n 2 momentin mukaan luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Tampereen kaupunginvaltuusto on 29.8.2022 § 109 tarkistanut Tampereen kaupungin eettiset toimintaperiaatteet, joiden mukaan epäasiallista käytöstä, kiusaamista tai häirintää ei sallita missään muodossa. Epäasialliseen käytökseen puuttuminen on jokaisen, mutta erityisesti

esihenkilöiden ja luottamuselinten puheenjohtajien vastuulla. Kaupungin johto, esihenkilöt ja luottamushenkilöt näyttävät käytöksellään hyvää esimerkkiä henkilöstölle.

Tampereen kaupungin hallinnossa noudatetaan Tampereen kaupungin hallintosäännön määräyksiä. Lisäksi esimerkiksi Tampereen kaupunginhallituksen hyväksymässä määräyksessä, Tampereen kaupungin hyvä hallinto- ja johtamistapa ja sisäinen valvonta, on määrätty hyvään hallintoon ja johtamiseen liittyvistä asioista.

Tiedoksi

Tilapäinen valiokunta

Kokouskäsittely

Esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

"Kaupunginhallituksen lausunto tilapäiselle valiokunnalle:

Tilapäisen valiokunnan hankkiman selvityksen perusteella todetaan, että apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena. Apulaispormestari Ilkka Sasille ei ole syntyneessä tilanteessa myöskään voitu osoittaa kaikkia apulaispormestarille kuuluvia tehtäviä.

Koska kyse on ensisijaisesti kaupunginvaltuuston poliittisesta ja muusta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, kaupunginhallitus ei ota kantaa siihen, tuleeko apulaispormestari tässä tapauksessa erottaa luottamuksen menettämisen perusteella."

Puheenjohtaja totesi näin muutetun päätösehdotuksen olevan päätöksenteon pohjana.

Iiris Suomela poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.

Esteellisyys

Ilkka Sasi ilmoitti olevansa asianosaisena esteellinen asian käsittelyyn. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 §:n 1 momentin 1)-kohdan perusteella ja hän poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Liitteet

- 1 Kh 2.9.2024 Tilapäinen valiokunta 12.8.2024 - Kuulemiskirje liitteineen
- 2 Kh 2.9.2024 Ilkka Sasin vastaus tilapäisen valiokunnan esittämiin kysymyksiin 19.8.2024
- 3 Kh 2.9.2024 Vastauksen 19.8.2024 liite - Valitus Sasi Ilkka 8.8.2024

Tilapäinen valiokunta, 03.09.2024, § 18

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Asia jätettiin pöydälle.

Päätösehdotus oli

Tilapäisen valiokunnan puheenjohtaja Mikko Aaltonen:

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

1. Todetaan apulaispormestari Ilkka Sasin menettäneen valtuuston luottamuksen.
2. Erotetaan kuntalain 34 §:n nojalla apulaispormestari Ilkka Sasi apulaispormestarin tehtävästä.
3. Todetaan, että erotettu apulaispormestari Ilkka Sasi pysyy toimissaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta erikseen kokouksessa.

Tilapäinen valiokunta on käsitellyt asiaa ja toteaa perusteluiksi epäluottamukselle seuraavaa:

Ilkka Sasin rikosepäilyä sekä käyttäytymistä koskevat toistuvat mediakirjoitukset sekä negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin ovat luottamuksen menettämisen perusteena.

Perustelut

Tilapäisen valiokunnan asettaminen

Valtuusto on kokouksessaan 1.7.2024 § 101 päättänyt asettaa keskuudestaan kuntalain 35 §:ssä tarkoitetun tilapäisen valiokunnan valmistelemaan apulaispormestarin erottamista koskevaa asiaa. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan apulaispormestaria Ilkka Sasia epäillään rikoksesta, joka on esitutkinnassa nimikkeellä seksuaalinen ahdistelu ja alkoholirikos. Kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmä on pyytänyt kaupunginhallitusta esittämään tilapäisen valiokunnan muodostamista 10.6.2024 valtuustoryhmän päätöksen perusteella.

Tilapäisen valiokunnan tulee laatia selvitys siitä, onko apulaispormestari Ilkka Sasi menettänyt valtuuston luottamuksen ja mikä on luottamuksen menettämisen peruste viimeistään syyskuun kaupunginvaltuuston 16.9.2024 käsiteltäväksi. Kuntalain 34 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta.

Tilapäisen valiokunnan valmistelutehtävä

Kuntalain 35 §:n mukaisesti tilapäisen valiokunnan tehtävänä on valmistella asia. Tätä valmistelua varten tilapäisen valiokunnan tulee koota asian ratkaisemiseksi riittävä selvitys, varattava asianosaiselle tilaisuus tulla kuulluksi sekä pyydettävä kaupunginhallituksen lausunto. Valiokunnan työskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin Tampereen kaupungin hallintosäännön määräyksiä. Asiat käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Asianosaisen kuuleminen hallintomenettelyssä perustuu hallintolain 34 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Hallintolain 36 §:n mukaan asianosaiselle on

ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Kuulemista koskevassa pyynnössä on tarvittaessa yksilöitävä, mistä seikoista selitystä pyydetään. Asianosaiselle on toimitettava kuulemisen kohteena olevat asiakirjat alkuperäisinä tai jäljennöksinä taikka varattava muutoin tilaisuus tutustua niihin. Kuntalain 35 §:n 3 momentin mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto.

Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunto

Tilapäinen valiokunta on kokouksessaan 5.7.2024 § 4 päättänyt, että asiantuntijana kuullaan Suomen Kuntaliitto ry:tä, jolta pyydetään lausunto apulaispormestarin erottamisen perusteista:

1. Mitä luottamushenkilön erottamattomuuden periaate kunnissa tarkoittaa?
2. Mitä kuntalain mukainen luottamuksen menettäminen luottamushenkilön erottamisperusteena tarkoittaa? Minkälaista oikeuskäytäntöä on olemassa luottamuksen menettämisestä erottamisperusteena?
3. Mitä poliittinen harkinta luottamuksen menettämisen perusteena tarkoittaa ja mitä seikkoja tulee ottaa huomioon arvioitaessa erityisesti sitä, nauttiiko apulaispormestari valtuuston luottamusta?

Suomen Kuntaliitto ry:n 6.8.2024 päivätyssä lausunnossa todetaan muun ohella: "Epäluottamus voi perustua yksittäisen luottamushenkilön tapauksessa esimerkiksi tämän toimintaan tai käyttäytymiseen luottamustehtävässä tai sen ulkopuolella. Epäluottamuksen syynä voi olla myös toimimattomuus tai passiivisuus tehtävässä. Perusteena voi olla myös esimerkiksi rikosepäily tai sopimaton käytös. Merkitystä ei ole sillä, johtaako esimerkiksi rikosepäily myöhemmin oikeudellisiin seuraamuksiin."

"Luottamus tai sen puute ovat arvostuksenvaraisia ja herkkiä muuttumaan ajan ja olosuhteiden mukaisesti. Poliittiselle harkinnalle luonteenomaista ylipäättään on myös muiden kuin "puhtaasti" oikeudellisten näkökohtien huomioon ottaminen. Tällaisia näkökohtia ovat yhteiskuntapoliittiset päämäärät ja myös esimerkiksi kaupungin julkisuuskuva: minkälaisia arvoja kaupungin toiminnoissa vaalitaan, toteutuvatko ne myös käytännössä ja puututaanko arvojen vastaiseen toimintaan. Riittävä luottamus on edellytyksenä sille, että luottamushenkilö voi toimia tehtävässään menestyksekkäästi. Siten luottamuksen voi menettää, vaikka luottamushenkilön menettely ei olisi juridisesti arvioiden suorastaan lainvastaista tai rikosoikeudellisesti rangaistavaa. Tätä juuri voi pitää poliittisen harkinnan ytimenä. Luottamuksen menettämisen voi käytännössä aiheuttaa myös luottamushenkilön toiminta itse luottamustehtävän ulkopuolella tai vapaa-ajallakin. Harkintavaltaa käytettäessä vastakkain tulee punnita kaikkia asiassa esiin tulevia näkökohtia ja arvioida mm. seuraamusten suhteellisuus."

Asianosaisen kuuleminen

Tilapäinen valiokunta on 9.8.2024 § 10 päättänyt varata apulaispormestari Ilkka Sasille tilaisuuden antaa kirjallisesti selityksensä luottamuksen menetyksen syistä ja erottamisvaatimuksesta. Selitys oli annettava viimeistään 19.8.2024.

Tilapäinen valiokunta on päättänyt pyytää apulaispormestari Ilkka Sasia lausumaan ainakin seuraavista kysymyksistä:

1. Mikä on asianosaisen näkemys luottamuksen arvioinnissa ja erottamisessa huomioon otettavista seikoista?
2. Mikä on asianosaisen näkemys toiminnastaan Tampereen kaupungin apulaispormestarina?
3. Mikä on asianosaisen näkemys toimintaedellytyksistään apulaispormestarina, liittyen työskentelyyn ja yhteistyöhön?
4. Mikä on asianosaisen näkemys mediakirjoitusten vaikutuksesta kaupungin julkisuuskuvaan?

Apulaispormestari Ilkka Sasille on 12.8.2024 lähetetty sähköpostilla tilapäisen valiokunnan 9.8.2024 § 10 päätökseen perustuva kuulemiskirje ja samassa yhteydessä erillisellä sähköpostilla linkki seuraaviin asiakirjoihin: kaupunginhallituksen esitys ja valtuuston päätös tilapäisen valiokunnan asettamisesta, tilapäisen valiokunnan kokouspöytäkirjat, lausuntopyyntö Suomen Kuntaliitto ry:lle, Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunto, apulaispormestarin asemaa koskeva selvitys, kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmän 10.6.2024 kokouksen pöytäkirja, mediakirjoitukset, Kuntaliiton julkaisu Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella, Tampereen kaupungin eettiset toimintaperiaatteet ja tilapäisen valiokunnan työskentelymuistio.

Sasille on myös 13.8.2024 toimitettu asiakirjat paperisena työhuoneeseen hänen pyytämällään tavalla.

Sasi on kuulemiseen antamassaan vastauksessa katsonut toimineensa Tampereen kaupungin apulaispormestarina hallintosäännön ja hyvän hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisesti. Sasi on katsonut, että hänellä on erinomaiset toimintaedellytykset apulaispormestarina työskentelyyn ja yhteistyöhön.

Vastauksessa Sasi toteaa, että pelkkä uutisointi ei voi olla riittävä peruste erottamiseen, vaan erottamisen on perustuttava erottamismenettelyn kohteena olevan objektiivisesti todennettavissa olevaan menettelyyn. Muussa tapauksessa erottamiseen riittäisi käytännössä tarkoitushakuisesti käynnistetty tosiasioille perustumaton julkisuuskampanja.

Sasi katsoo, että jos päädytään ehdottamaan erottamista saatikka erottamiseen, päätöstä on pidettävä hallinnon oikeusperiaatteiden vastaisena. Sasi esittää, että prosessia on ollut laittamassa vireille ja tilapäisen valiokunnan asettamisesta päättämiseen on osallistunut esteellinen henkilö. Lisäksi Sasi on esittänyt, että hänelle on varattava mahdollisuus lausua kaikesta valiokunnan selvitystyön aikana kertyneestä aineistosta, kuten kuntalain 35 § 3 momentin perusteella hankittavasta kunnanhallituksen lausunnosta ja tilapäisen valiokunnan

ehdotuksen perusteluista. Sasi katson tämän olevan tarpeen myös sen vuoksi, että kuulemiselle varattu määräaika oli lyhyt.

Sasin valitus hallinto-oikeudelle

Sasi on kuulemisessa antamamassaan vastauksessa viitannut myös Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle 8.8.2024 tekemänsä valitukseen ja siinä esittämiinsä väitteisiin. Sasi on liittännyt valituksensa tilapäiselle valiokunnalle antamaansa vastaukseen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus ei ole vielä pyytänyt Tampereen kaupungilta lausuntoa Sasin valituksesta.

Menettelyä koskevat väitteet

Sasi on valituksessaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle muun ohella esittänyt, että kaupunginhallituksen jäsen ja Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenjohtaja Anne-Mari Jussila olisi ollut esteellinen käsittelemään asiaa. Asiassa ei kuitenkaan ole tullut esille seikkoja, joiden perusteella Jussila olisi ollut esteellinen päättämään tilapäisen valiokunnan asettamisesta kaupunginhallituksessa ja valtuustossa.

Asianosaisen kuulemisen on suorittanut asian valmistelusta vastaava tilapäinen valiokunta. Kuulemismenettely on toimitettu hallintolain 34 §:n mukaisesti. Hallintolain 33 ja 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Määräajan on oltava asian laatuun nähden riittävä. Asianosaiselle on samalla ilmoitettava, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista. Sasi ei ole pyytänyt lisää aikaa selityksen antamiselle.

Kuntaliiton julkaisun ”Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella” mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto. Lähtökohtana on, että kunnanhallitukselle varataan tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta asianosaisten kuulemisen jälkeen, ennen asian viemistä valtuuston käsiteltäväksi.

Kaupunginhallituksen lausunto

Tilapäinen valiokunta on kokouksessaan 23.8.2024 § 14 päättänyt pyytää kaupunginhallitukselta lausunnon apulaispormestari Ilkka Sasin erottamisvaatimuksesta sekä apulaispormestarin luottamuksen menetyksen syistä.

Kaupunginhallitus käsittelee asiaa kokouksessaan 2.9.2024.

Epäluottamus erottamisperusteena

Luottamushenkilön erottamattomuuden periaatteella kunnallishallinnossa tarkoitetaan luottamustoimen jatkuvuutta ja luottamushenkilön aseman erityistä pysyvyyttä. Kunnan luottamushenkilön aseman erityinen pysyvyys tarkoittaa sitä, että luottamustoimi voidaan päättää kesken toimikauden vain laissa erikseen säädetyn toimivallan perusteella.

Vuoden 1995 kuntalaissa otettiin kunnallishallinnossa käyttöön ns. sovellettu parlamentarismi, jolla pyritään poliittisen vastuun tehostamiseen. Valtuuston aseman ylimpänä toimielimenä katsottiin edellyttävän, että luottamushenkilö voidaan erottaa epäluottamuksen perusteella. Hallintovaliokunta arvioi, että säännöksellä on merkitystä jo olemassaolollaan. Samassa yhteydessä kuntalakiin otettiin pormestarin ja apulaispormestarin erottamista koskevat nimenomaiset säännökset. Kuntalain 34 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta.

Erottaminen voi perustua poliittiseen harkintaan, minkä vuoksi laissa ei ole säädetty erottamisperusteista.

Hallinnon oikeusperiaatteet rajoittavat valtuuston harkintavaltaa, eikä erottaminen saa perustua mielivaltaan. Tarkoitussidonnaisuuden periaate edellyttää viranomaisen toiminnan edistävän viranomaisen oman tehtävän toteuttamista ja kulloinkin sovellettavan lain tavoitteita. Viranomaisella ei saa olla toiminnassaan vääriä vaikuttimia eikä harkintavaltaa saa käyttää väärin.

Kuntalain 34 §:n soveltamisesta on vain vähän oikeuskäytäntöä tai oikeuskirjallisuudessa esitettyjä kannanottoja. Tämän vuoksi tilapäinen valiokunta pyysi valtuustolle valmisteltavan päätösehdotuksen tueksi Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunnan kuntalain tulkinnasta ja luottamushenkilöiden erottamattomuusperiaatteesta, luottamushenkilöiden erottamisen perusteista sekä poliittisen harkinnan merkityksestä.

Syyttämättäjättämispäätös

Aluesyyttäjä on 26.8.2024 tehnyt syyttämättäjättämispäätöksen asiassa, jossa Ilkka Sasi oli epäiltyinä.

Syyttämättäjättämispäätöksessä on kuvattu tapahtumia Tampereella 16.12.2023. Sasi on tavannut kaksi 17-vuotiasta henkilöä ja yhden 20-vuotiaan henkilön yöllä McDonaldsilla, missä Sasi on tullut juttelemaan ja vienyt heidät Sasin asunnolle, missä he ovat nauttineet alkoholia.

Syyttämättäjättämispäätös seksuaalisesta ahdistelusta ja alkoholirikoksesta on tehty sillä perusteella, ettei ole olemassa todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi.

Johtopäätökset

Valtuuston epäluottamus on riittävä peruste apulaispormestarin erottamiseen. Poliittista tai tarkoituksenmukaisuusharkintaa rajoittavat hallintolain 6 §:n mukaiset hallinnon oikeusperiaatteet. Erottamispäätöksessä on yksilöitävä, mihin luottamuspuola perustuu ja miksi apulaispormestari ei nauti luottamusta.

Kuntalain 69 §:n 2 momentin mukaan luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Tampereen kaupunginvaltuusto on 29.8.2022 § 109 tarkistanut Tampereen kaupungin eettiset toimintaperiaatteet, joiden mukaan epäasiallista

käytöstä, kiusaamista tai häirintää ei sallita missään muodossa. Epäasialliseen käyttöön puuttuminen on jokaisen, mutta erityisesti esihenkilöiden ja luottamuselinten puheenjohtajien vastuulla. Kaupungin johto, esihenkilöt ja luottamushenkilöt näyttävät käytöksellään hyvää esimerkkiä henkilöstölle.

Tampereen kaupungin hallinnossa noudatetaan Tampereen kaupungin hallintosäännön määräyksiä. Lisäksi esimerkiksi Tampereen kaupunginhallituksen hyväksymässä määräyksessä, Tampereen kaupungin hyvä hallinto- ja johtamistapa ja sisäinen valvonta, on määrätty hyvään hallintoon ja johtamiseen liittyvistä asioista.

Ilkka Sasin rikosepäilyä sekä käyttäytymistä koskevat toistuvat mediakirjoitukset sekä negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin ovat luottamuksen menettämisen perusteena.

Tilapäisen valiokunnan valmistelussa on otettu huomioon syyttömyysolettama sekä se, ettei rikoksesta epäillyllä ole velvollisuutta myötävaikuttaa sen rikoksen selvittämiseen, josta häntä epäillään. Tilapäisen valiokunnan käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole ollut kyse minkään rikosepäilyn selvittämisestä vaan siitä, nauttiiko apulaispormestari valtuuston luottamusta.

Asiassa tulee kuitenkin arvioida, mikä vaikutus 26.8.2024 tehdyllä syyttämättäjäättämispäätöksellä on luottamuksen kannalta.

Ilkka Sasi ei vaikuta ottavan huomioon, että hänen oma käytöksensä olisi johtanut toistuvasti mediakirjoituksiin, joista syntyy epäasiallisen käytöksen vaikutelma. Sasi ei ole kuulemisessaan arvioinut asioita tavalla, joka lisäisi luottamusta.

Kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmä on päättänyt erottaa Ilkka Sasin toistaiseksi 19.8.2024 pidetyssä ylimääräisessä valtuustoryhmän kokouksessaan.

Kuntalain 79 §:n mukaan luottamushenkilö pysyy toimessaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö. Kuntaliiton julkaisun ”Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella” mukaan erotettujen luottamushenkilöiden tilalle valitaan välittömästi samassa valtuuston kokouksessa uudet henkilöt. Uudet luottamushenkilöt ryhtyvät heti hoitamaan tehtävänsä, vaikka erottamispäätöksestä valitettaisiin. Erottamispäätöksen osalta valtuuston pöytäkirja on syytä tarkastaa kokouksessa heti päätöksenteon jälkeen ennen uusien luottamushenkilöiden valintaa.

Kokouskäsitely

Tilapäinen valiokunta päätti yksimielisesti, että asia jätetään pöydälle.

Tilapäinen valiokunta, 11.09.2024, § 24

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Tilapäisen valiokunnan puheenjohtaja Mikko Aaltonen:

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

1. Todetaan apulaispormestari Ilkka Sasin menettäneen valtuuston luottamuksen.
2. Erotetaan kuntalain 34 §:n nojalla apulaispormestari Ilkka Sasi apulaispormestarin tehtävästä.
3. Todetaan, että erotettu apulaispormestari Ilkka Sasi pysyy toimissaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö.

Asia käsitellään ylimääräisenä asiana valtuuston 16.9.2024 kokouksessa.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta erikseen kokouksessa.

Tilapäinen valiokunta on käsitellyt asiaa ja toteaa perusteluiksi epäluottamukselle seuraavaa:

Apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena.

Kaupungin tehtävien hoitamisen kannalta ja apulaispormestarin keskeisestä asemasta johtuen on tarve saada asia kiireellisesti käsitellyksi.

Perustelut

Asia jäi pöydälle 3.9.2024.

Tilapäisen valiokunnan asettaminen

Valtuusto on kokouksessaan 1.7.2024 § 101 päättänyt asettaa keskuudestaan kuntalain 35 §:ssä tarkoitetun tilapäisen valiokunnan valmistelemaan apulaispormestarin erottamista koskevaa asiaa. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan apulaispormestaria Ilkka Sasia epäillään rikoksesta, joka on esitutkinnassa nimikkeellä seksuaalinen ahdistelu ja alkoholirikos. Kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmä on pyytänyt kaupunginhallitusta esittämään tilapäisen valiokunnan muodostamista 10.6.2024 valtuustoryhmän päätöksen perusteella.

Tilapäisen valiokunnan tulee laatia selvitys siitä, onko apulaispormestari Ilkka Sasi menettänyt valtuuston luottamuksen ja mikä on luottamuksen menettämisen peruste viimeistään syyskuun kaupunginvaltuuston 16.9.2024 käsiteltäväksi. Kuntalain 34 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta.

Tilapäisen valiokunnan valmistelutehtävä

Kuntalain 35 §:n mukaisesti tilapäisen valiokunnan tehtävänä on valmistella asia. Tätä valmistelua varten tilapäisen valiokunnan tulee koota asian ratkaisemiseksi riittävä selvitys, varattava asianosaiselle

tilaisuus tulla kuulluksi sekä pyydettyä kaupunginhallituksen lausunto. Valiokunnan työskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin Tampereen kaupungin hallintosäännön määräyksiä. Asiat käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Asianosaisen kuuleminen hallintomenettelyssä perustuu hallintolain 34 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Hallintolain 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Kuulemista koskevassa pyynnössä on tarvittaessa yksilöitävä, mistä seikoista selitystä pyydetään. Asianosaiselle on toimitettava kuulemisen kohteena olevat asiakirjat alkuperäisinä tai jäljennösinä taikka varattava muutoin tilaisuus tutustua niihin. Kuntalain 35 §:n 3 momentin mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto.

Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunto

Tilapäinen valiokunta on kokouksessaan 5.7.2024 § 4 päättänyt, että asiantuntijana kuullaan Suomen Kuntaliitto ry:tä, jolta pyydetään lausunto apulaispormestarin erottamisen perusteista:

1. Mitä luottamushenkilön erottamattomuuden periaate kunnissa tarkoittaa?
2. Mitä kuntalain mukainen luottamuksen menettäminen luottamushenkilön erottamisperusteena tarkoittaa? Minkälaista oikeuskäytäntöä on olemassa luottamuksen menettämisestä erottamisperusteena?
3. Mitä poliittinen harkinta luottamuksen menettämisen perusteena tarkoittaa ja mitä seikkoja tulee ottaa huomioon arvioitaessa erityisesti sitä, nauttiiko apulaispormestari valtuuston luottamusta?

Suomen Kuntaliitto ry:n 6.8.2024 päivätyssä lausunnossa todetaan muun ohella: "Epäluottamus voi perustua yksittäisen luottamushenkilön tapauksessa esimerkiksi tämän toimintaan tai käyttäytymiseen luottamustehtävässä tai sen ulkopuolella. Epäluottamuksen syynä voi olla myös toimimattomuus tai passiivisuus tehtävässä. Perusteena voi olla myös esimerkiksi rikosepäily tai sopimaton käytös. Merkitystä ei ole sillä, johtaako esimerkiksi rikosepäily myöhemmin oikeudellisiin seuraamuksiin."

"Luottamus tai sen puute ovat arvostuksenvaraisia ja herkkiä muuttumaan ajan ja olosuhteiden mukaisesti. Poliittiselle harkinnalle luonteenomaista ylipäättään on myös muiden kuin "puhtaasti" oikeudellisten näkökohtien huomioon ottaminen. Tällaisia näkökohtia ovat yhteiskuntapoliittiset päämäärät ja myös esimerkiksi kaupungin julkisuuskuva: minkälaisia arvoja kaupungin toiminnoissa vaalitaan, toteutuvatko ne myös käytännössä ja puututaanko arvojen vastaiseen toimintaan. Riittävä luottamus on edellytyksenä sille, että luottamushenkilö voi toimia tehtävässään menestyksekkäästi. Siten luottamuksen voi menettää, vaikka luottamushenkilön menettely ei olisi juridisesti arvioiden suorastaan lainvastaista tai rikosoikeudellisesti

rangaistavaa. Tätä juuri voi pitää poliittisen harkinnan ytimenä. Luottamuksen menettämisen voi käytännössä aiheuttaa myös luottamushenkilön toiminta itse luottamustehtävän ulkopuolella tai vapaa-ajallakin. Harkintavaltaa käytettäessä vastakkain tulee punnita kaikkia asiassa esiin tulevia näkökohtia ja arvioida mm. seuraamusten suhteellisuus.”

Asianosaisen kuuleminen

Tilapäinen valiokunta on 9.8.2024 § 10 päättänyt varata apulaispormestari Ilkka Sasille tilaisuuden antaa kirjallisesti selityksensä luottamuksen menetyksen syistä ja erottamisvaatimuksesta. Selitys oli annettava viimeistään 19.8.2024.

Tilapäinen valiokunta on päättänyt pyytää apulaispormestari Ilkka Sasia lausumaan ainakin seuraavista kysymyksistä:

1. Mikä on asianosaisen näkemys luottamuksen arvioinnissa ja erottamisessa huomioon otettavista seikoista?
2. Mikä on asianosaisen näkemys toiminnastaan Tampereen kaupungin apulaispormestarina?
3. Mikä on asianosaisen näkemys toimintaedellytyksistään apulaispormestarina, liittyen työskentelyyn ja yhteistyöhön?
4. Mikä on asianosaisen näkemys mediakirjoitusten vaikutuksesta kaupungin julkisuuskuvaan?

Apulaispormestari Ilkka Sasille on 12.8.2024 lähetetty sähköpostilla tilapäisen valiokunnan 9.8.2024 § 10 päätökseen perustuva kuulemiskirje ja samassa yhteydessä erillisellä sähköpostilla linkki seuraaviin asiakirjoihin: kaupunginhallituksen esitys ja valtuuston päätös tilapäisen valiokunnan asettamisesta, tilapäisen valiokunnan kokouspöytäkirjat, lausuntopyyntö Suomen Kuntaliitto ry:lle, Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausunto, apulaispormestarin asemaa koskeva selvitys, kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmän 10.6.2024 kokouksen pöytäkirja, mediakirjoitukset, Kuntaliiton julkaisu Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella, Tampereen kaupungin eettiset toimintaperiaatteet ja tilapäisen valiokunnan työskentelymuistio.

Sasille on myös 13.8.2024 toimitettu asiakirjat paperisena työhuoneeseen hänen pyytämällään tavalla.

Sasi on kuulemiseen antamassaan vastauksessa katsonut toimineensa Tampereen kaupungin apulaispormestarina hallintosäännön ja hyvän hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisesti. Sasi on katsonut, että hänellä on erinomaiset toimintaedellytykset apulaispormestarina työskentelyyn ja yhteistyöhön.

Vastauksessa Sasi toteaa, että pelkkä uutisointi ei voi olla riittävä peruste erottamiseen, vaan erottamisen on perustuttava erottamismenettelyn kohteena olevan objektiivisesti todennettavissa olevaan menettelyyn. Muussa tapauksessa erottamiseen riittäisi käytännössä tarkoitushakuisesti käynnistetty tosiasioille perustumaton julkisuuskampanja.

Sasi katsoo, että jos päädytään ehdottamaan erottamista saatikka erottamiseen, päätöstä on pidettävä hallinnon oikeusperiaatteiden vastaisena. Sasi esittää, että prosessia on ollut laittamassa vireille ja tilapäisen valiokunnan asettamisesta päättämiseen on osallistunut esteellinen henkilö. Lisäksi Sasi on esittänyt, että hänelle on varattava mahdollisuus lausua kaikesta valiokunnan selvitystyön aikana kertyneestä aineistosta, kuten kuntalain 35 § 3 momentin perusteella hankittavasta kunnanhallituksen lausunnosta ja tilapäisen valiokunnan ehdotuksen perusteluista. Sasi katson tämän olevan tarpeen myös sen vuoksi, että kuulemiselle varattu määräaika oli lyhyt.

Sasin valitus hallinto-oikeudelle

Sasi on kuulemisessa antamamassaan vastauksessa viitannut myös Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle 8.8.2024 tekemänsä valitukseen ja siinä esittämiinsä väitteisiin. Sasi on liittänyt valituksensa tilapäiselle valiokunnalle antamaansa vastaukseen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus ei ole vielä pyytänyt Tampereen kaupungilta lausuntoa Sasin valituksesta.

Menettelyä koskevat väitteet

Sasi on valituksessaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle muun ohella esittänyt, että kaupungin hallituksen jäsen ja Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenjohtaja Anne-Mari Jussila olisi ollut esteellinen käsittelemään asiaa. Asiassa ei kuitenkaan ole tullut esille seikkoja, joiden perusteella Jussila olisi ollut esteellinen päättämään tilapäisen valiokunnan asettamisesta kaupungin hallituksessa ja valtuustossa.

Asianosaisen kuulemisen on suorittanut asian valmistelusta vastaava tilapäinen valiokunta. Kuulemismenettely on toimitettu hallintolain 34 §:n mukaisesti. Hallintolain 33 ja 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Määräajan on oltava asian laatuun nähden riittävä. Asianosaiselle on samalla ilmoitettava, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista. Sasi ei ole pyytänyt lisää aikaa selityksen antamiselle.

Kuntaliiton julkaisun ”Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella” mukaan tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnan hallituksen lausunto. Lähtökohtana on, että kunnan hallitukselle varataan tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta asianosaisten kuulemisen jälkeen, ennen asian viemistä valtuuston käsiteltäväksi.

Kaupungin hallituksen lausunto

Tilapäinen valiokunta on kokouksessaan 23.8.2024 § 14 päättänyt pyytää kaupungin hallitukselta lausunnon apulaispormestari Ilkka Sasin erottamisvaatimuksesta sekä apulaispormestarin luottamuksen menetyksen syistä.

Kaupungin hallitus käsittelee asiaa kokouksessaan 2.9.2024.

Epäluottamus erottamisperusteena

Luottamushenkilön erottamattomuuden periaatteella kunnallishallinnossa tarkoitetaan luottamustoimen jatkuvuutta ja luottamushenkilön aseman erityistä pysyvyyttä. Kunnan luottamushenkilön aseman erityinen pysyvyys tarkoittaa sitä, että luottamustoimi voidaan päättää kesken toimikauden vain laissa erikseen säädetyn toimivallan perusteella.

Vuoden 1995 kuntalaissa otettiin kunnallishallinnossa käyttöön ns. sovellettu parlamentarismi, jolla pyritään poliittisen vastuun tehostamiseen. Valtuuston aseman ylimpänä toimielimenä katsottiin edellyttävän, että luottamushenkilö voidaan erottaa epäluottamuksen perusteella. Hallintovaliokunta arvioi, että säännöksellä on merkitystä jo olemassaolollaan. Samassa yhteydessä kuntalakiin otettiin pormestarin ja apulaispormestarin erottamista koskevat nimenomaiset säännökset. Kuntalain 34 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi erottaa apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta.

Erottaminen voi perustua poliittiseen harkintaan, minkä vuoksi laissa ei ole säädetty erottamisperusteista.

Hallinnon oikeusperiaatteet rajoittavat valtuuston harkintavaltaa, eikä erottaminen saa perustua mielivaltaan. Tarkoitussidonnaisuuden periaate edellyttää viranomaisen toiminnan edistävän viranomaisen oman tehtävän toteuttamista ja kulloinkin sovellettavan lain tavoitteita. Viranomaisella ei saa olla toiminnassaan vääriä vaikuttimia eikä harkintavaltaa saa käyttää väärin.

Kuntalain 34 §:n soveltamisesta on vain vähän oikeuskäytäntöä tai oikeuskirjallisuudessa esitettyjä kannanottoja. Tämän vuoksi tilapäinen valiokunta pyysi valtuustolle valmisteltavan päätösehdotuksen tueksi Suomen Kuntaliitto ry:n asiantuntijalausannon kuntalain tulkinnasta ja luottamushenkilöiden erottamattomuusperiaatteesta, luottamushenkilöiden erottamisen perusteista sekä poliittisen harkinnan merkityksestä.

Syyttämättäjättämispäätös

Aluesyyttäjä on 26.8.2024 tehnyt syyttämättäjättämispäätöksen asiassa, jossa Ilkka Sasi oli epäiltyinä.

Syyttämättäjättämispäätöksessä on kuvattu tapahtumia Tampereella 16.12.2023. Sasi on tavannut kaksi 17-vuotiasta henkilöä ja yhden 20-vuotiaan henkilön yöllä McDonaldsilla, missä Sasi on tullut juttelemaan ja vienyt heidät Sasin asunnolle, missä he ovat nauttineet alkoholia.

Syyttämättäjättämispäätös seksuaalisesta ahdistelusta ja alkoholirikoksesta on tehty sillä perusteella, ettei ole olemassa todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi.

Johtopäätökset

Valtuuston epäluottamus on riittävä peruste apulaispormestarin erottamiseen. Poliittista tai tarkoituksenmukaisuusharkintaa rajoittavat

hallintolain 6 §:n mukaiset hallinnon oikeuseriaatteen.
Erottamispäätöksessä on yksilöitävä, mihin luottamuspuola perustuu ja miksi apulaispormestari ei nauti luottamusta.

Kuntalain 69 §:n 2 momentin mukaan luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Tampereen kaupunginvaltuusto on 29.8.2022 § 109 tarkistanut Tampereen kaupungin eettiset toimintaperiaatteet, joiden mukaan epäasiallista käytöstä, kiusaamista tai häirintää ei sallita missään muodossa. Epäasialliseen käytökseen puuttuminen on jokaisen, mutta erityisesti esihenkilöiden ja luottamuselinten puheenjohtajien vastuulla. Kaupungin johto, esihenkilöt ja luottamushenkilöt näyttävät käytöksellään hyvää esimerkkiä henkilöstölle.

Tampereen kaupungin hallinnossa noudatetaan Tampereen kaupungin hallintosäännön määräyksiä. Lisäksi esimerkiksi Tampereen kaupunginhallituksen hyväksymässä määräyksessä, Tampereen kaupungin hyvä hallinto- ja johtamistapa ja sisäinen valvonta, on määrätty hyvään hallintoon ja johtamiseen liittyvistä asioista.

Apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena.

Tilapäisen valiokunnan valmistelussa on otettu huomioon syyttömyysolettama sekä se, ettei rikoksesta epäillyllä ole velvollisuutta myötävaikuttaa sen rikoksen selvittämiseen, josta häntä epäillään. Tilapäisen valiokunnan käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole ollut kyse minkään rikosepäilyn selvittämisestä vaan siitä, nauttiiko apulaispormestari valtuuston luottamusta.

Asiassa tulee kuitenkin arvioida, mikä vaikutus 26.8.2024 tehdyllä syyttämättäjättämispäätöksellä on luottamuksen kannalta.

Ilkka Sasi ei vaikuta ottavan huomioon, että hänen oma käytöksensä olisi johtanut toistuvasti mediakirjoituksiin, joista syntyy epäasiallisen käytöksen vaikutelma. Sasi ei ole kuulemisessaan arvioinut asioita tavalla, joka lisäisi luottamusta.

Kokoomuksen ja RKP:n Tampereen valtuustoryhmä on päättänyt erottaa Ilkka Sasin toistaiseksi 19.8.2024 pidetyssä ylimääräisessä valtuustoryhmän kokouksessaan.

Kuntalain 79 §:n mukaan luottamushenkilö pysyy toimessaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö. Kuntaliiton julkaisun ”Luottamushenkilöiden erottaminen epäluottamuksen perusteella” mukaan erotettujen luottamushenkilöiden tilalle valitaan välittömästi samassa valtuuston kokouksessa uudet henkilöt. Uudet luottamushenkilöt ryhtyvät heti hoitamaan tehtävänsä, vaikka erottamispäätöksestä valitettaisiin. Erottamispäätöksen osalta valtuuston pöytäkirja on syytä tarkastaa kokouksessa heti päätöksenteon jälkeen ennen uusien luottamushenkilöiden valintaa.

Kokouskäsittely

Puheenjohtaja Mikko Aaltonen muutti päätösehdotuksensa seuraavaksi:

"Esitetään valtuuston päätettäväksi:

1. Todetaan apulaispormestari Ilkka Sasin menettäneen valtuuston luottamuksen.
2. Erotetaan kuntalain 34 §:n nojalla apulaispormestari Ilkka Sasi apulaispormestarin tehtävästä.
3. Todetaan, että erotettu apulaispormestari Ilkka Sasi pysyy toimessaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö.

Asia käsitellään ylimääräisenä asiana valtuuston 16.9.2024 kokouksessa.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta erikseen kokouksessa.

Tilapäinen valiokunta on käsitellyt asiaa ja toteaa perusteluiksi epäluottamukselle seuraavaa:

Apulaispormestari Ilkka Sasin käyttäytyminen ja negatiivisen julkisuuden yhdistyminen Tampereen kaupunkiin julkisyhteisönä ja kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin voivat olla luottamuksen menettämisen perusteena.

Kaupungin tehtävien hoitamisen kannalta ja apulaispormestarin keskeisestä asemasta johtuen on tarve saada asia kiireellisesti käsitellyksi."

Puheenjohtaja totesi näin muutetun päätösehdotuksen olevan asian käsittelyn pohjana.

Valiokunta hyväksyi muutetun päätösehdotuksen ja vastaavasti muutetun perustelutekstin yksimielisesti.

Kaupungin tehtävien hoitamisen kannalta ja apulaispormestarin keskeisestä asemasta johtuen on tarve saada asia kiireellisesti käsitellyksi.

Kaupunginvaltuusto, § 140, 16.09.2024

Kaupunginhallitus, § 355, 16.09.2024

§ 140

Apulaispormestarin ehdollinen vaali

TRE:3261/00.01.05/2024

Kaupunginvaltuusto, 16.09.2024, § 140

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285 ja kehittämispäällikkö
Taina Lehmuskoski, puh. 044 423 5633, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Valitaan elinvoima- ja osaamislautakunnan sekä asunto- ja kiinteistölautakunnan apulaispormestari valtuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi 17.9.2024–31.5.2025, mikäli kaupunginvaltuusto päättää tilapäisen valiokunnan esityksestä erottaa kuntalain 34 §:n nojalla elinvoima- ja osaamislautakunnan sekä asunto- ja kiinteistölautakunnan apulaispormestarin.

Asia käsitellään ylimääräisenä asiana valtuuston 16.9.2024 kokouksessa, mikäli perusteluissa mainittu ehto toteutuu.

Tiedoksi

Valittu, Ilkka Sasi, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.
pirkanmaa(at)monetra.fi

Kaupunginhallitus, 16.09.2024, § 355

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Valitaan elinvoima- ja osaamislautakunnan sekä asunto- ja kiinteistölautakunnan apulaispormestari valtuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi 17.9.2024–31.5.2025, mikäli kaupunginvaltuusto päättää tilapäisen valiokunnan esityksestä erottaa kuntalain 34 §:n nojalla elinvoima- ja osaamislautakunnan sekä asunto- ja kiinteistölautakunnan apulaispormestarin.

Asia käsitellään ylimääräisenä asiana valtuuston 16.9.2024 kokouksessa, mikäli perusteluissa mainittu ehto toteutuu.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kaupunginhallituksen 16.9.2024 kokouksessa

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Valitaan elinvoima- ja osaamislautakunnan sekä asunto- ja kiinteistölautakunnan apulaispormestari valtuuston jäljellä olevaksi toimikaudeksi 17.9.2024–31.5.2025, mikäli kaupunginvaltuusto päättää tilapäisen valiokunnan esityksestä erottaa kuntalain 34 §:n nojalla elinvoima- ja osaamislautakunnan sekä asunto- ja kiinteistölautakunnan apulaispormestarin.

Asia käsitellään ylimääräisenä asiana valtuuston 16.9.2024 kokouksessa, mikäli perusteluissa mainittu ehto toteutuu.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Perustelut

Valtuusto on kokouksessaan 1.7.2024 § 101 päättänyt asettaa keskuudestaan kuntalain 35 §:ssä tarkoitetun tilapäisen valiokunnan valmistelemaan apulaispormestarin erottamista koskevaa asiaa. Tilapäisen valiokunnan on tullut laatia selvitys siitä, onko apulaispormestari Ilkka Sasi menettänyt valtuuston luottamuksen ja mikä on luottamuksen menettämisen peruste viimeistään syyskuun kaupunginvaltuuston 16.9.2024 käsiteltäväksi. Tilapäinen valiokunta on kokouksessaan 11.9.2024 § 24 esittänyt valtuuston päätettäväksi, että apulaispormestari Ilkka Sasi erotetaan kuntalain 34 §:n nojalla apulaispormestarin tehtävästä.

Kuntaliiton muistiossa koskien luottamushenkilön erottamista epäluottamuksen perusteella todetaan, että valtuusto voi erottaa pormestarin ja apulaispormestarin kesken toimikauden, jos hän ei nauti valtuuston luottamusta. Kuntalain 79 §:n mukaan luottamushenkilö pysyy toimessaan, kunnes toimeen on valittu toinen henkilö. Edelleen Kuntaliiton muistiossa todetaan, että erotettujen luottamushenkilöiden tilalle valitaan välittömästi uudet henkilöt ja että valinta voidaan tehdä samassa kokouksessa, kun valtuusto tekee päätöksen erottamisesta. Erottamispäätöksen osalta valtuuston pöytäkirja on syytä tarkastaa kokouksessa heti päätöksenteon jälkeen ennen uusien luottamushenkilöiden valintaa. Uudet luottamushenkilöt ryhtyvät heti hoitamaan tehtävänsä, vaikka erottamispäätöksestä valitettaisiin.

Hallintosäännön 2 §:n mukaan kaupunkia johtaa valtuuston toimikaudekseen valitsema pormestari. Kaupunginhallituksen ja pormestarin alaisuudessa on valtuuston toimikaudekseen valitsevat kolme apulaispormestaria. Apulaispormestarit toimivat lautakuntien puheenjohtajina. Pormestari voi osoittaa apulaispormestareille muitakin tehtäviä.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan sekä asunto- ja kiinteistölautakunnan apulaispormestari Ilkka Sasi on valittu kaupunginvaltuuston 16.8.2021 § 103 päätöksellä toimikaudeksi 1.6.2023–31.5.2025.

Apulaispormestarin tehtävät ja ratkaisuvallta on määritelty hallintosäännön 35 §:ssä.

Kuntalain 45 §:n mukaan apulaispormestarin valintaan, vaalikelpoisuuteen ja toimikauteen sovelletaan mitä kuntalain 44 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään pormestarista. Kuntalain 44 §:n mukaan pormestari voidaan valita enintään valtuuston toimikaudeksi ja toimikausi jatkuu siihen saakka, kunnes uusi pormestari tai kunnanjohtaja on valittu.

Hallintosäännön 5 §:n mukaan valtuusto valitsee varsinaisista valtuutetuista apulaispormestarit toimikaudekseen. Apulaispormestarit valitaan kukin erikseen ja eri vaalitoimituksilla kuin lautakuntien jäsenet ja varajäsenet. Apulaispormestareita on kolme, ja heidän tehtäväalueensa ovat 1) kasvatus- ja opetuslautakunta sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 2) elinvoima- ja osaamislautakunta sekä asunto- ja kiinteistölautakunta sekä 3) yhdyskuntalautakunta, kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä alueellinen jätehuoltolautakunta.

Vaali on enemmistövaali, joka voidaan vaadittaessa toimittaa suljetuin lipuin. Jos valinnasta ollaan yksimielisiä, vaali voidaan suorittaa ilman vaalitoimitusta.

Apulaispormestarin vaalissa noudatetaan kuntalain säännöksiä. Kuntalain mukaan vaali suoritetaan ennen kunnanhallituksen vaalia. Jos vaalissa kukaan ei ole saanut yli puolta annetuista äänistä, toimitetaan uusi vaali kahden eniten ääniä saaneen välillä. Tässä vaalissa eniten ääniä saanut tulee valituksi. Mikäli äännet menevät tasan, ratkaisee arpa.

Jos asia on kiireellinen, valtuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Asian käsittely ylimääräisenä valtuuston asiana on perusteltua luottamustoimissa tapahtuvien muutosten ajantasaisuuden varmistamiseksi. Kaupunginvaltuuston 16.9.2024 kokoukseen asiat etenevät kaupunginhallituksen 2.9.2024 kokouksesta. Tilapäinen valiokunta on tehnyt esityksensä valtuustolle 11.9. kokouksessaan, joka on ollut kyseisen kokouksen jälkeen.

Tiedoksi

Valittu, Ilkka Sasi, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilöpalkkiot. pirkanmaa(at)monetra.fi

Kokouskäsittely

Ilkka Sasi poistui kokouksesta ennen tämän asian käsittelyn alkua.